

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av föreningslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i föreningslagen som syftar till att främja utnyttjandet av de möjligheter digitaliseringen ger när det gäller inträde i en förening och mottagande av anmälan om utträde. I propositionen beaktas regeringsprogrammets skrivningar om underlättande av medlems- och förbundsomröstning vid val av styrelseordförande och övriga medlemmar. Propositionen främjar likaså regeringsprogrammets mål genom att underlätta utnyttjandet av de möjligheter digitaliseringen ger.

För att minska den administrativa bördan vid småskalig medborgarverksamhet tillåts enklare bokföring än vad bokföringslagen kräver, om det rör sig om föreningar med årsintäkter på högst 30 000 euro och som inte bedriver affärsverksamhet. Närmare bestämmelser om hur bokföringen ska ordnas och vad den ska innehålla samt om scheman och om årskalkylen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den föreslagna lagen om ändring av föreningslagen avses träda i kraft den 1 januari 2023. Bestämmelserna om enklare bokföring kan tillämpas tidigast under den räkenskapsperiod som börjar den 1 juli 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	5
2 Bedömning av nuläget.....	6
2.1 Praxis för medborgarverksamhet i föreningsform	6
2.2 Föreningslagen och praxis.....	6
2.2.1 Allmänt.....	6
2.2.2 Medlems- och förbundsomröstning	6
2.2.3 Styrelsemötets beslut utan möte.....	7
2.2.4 Delegering av styrelsens beslutsrätt i medlemsfrågor.....	8
2.2.5 Upplösning och avregistrering av en förening.....	9
2.2.6 Föreningens bokföring.....	9
2.3 Bedömning av nuläget.....	9
2.3.1 Förändringar i verksamhetsmiljö och föreningsformer.....	9
2.3.2 Medlems- och förbundsomröstning	10
2.3.3 Styrelsens beslutsfattande utan möte	10
2.3.4 Delegering av styrelsens beslutsfattande i medlemsfrågor	11
2.3.5 Upplösning och avregistrering.....	12
2.3.6 Bokföring och ekonomirapportering.....	13
3 Målsättning.....	13
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	13
4.1 De viktigaste förslagen.....	13
4.1.1 Medlems- och förbundsomröstning	13
4.1.2 Beslutsfattande av föreningens medlemmar och styrelse utan möte.....	13
4.1.3 Delegering av styrelsens beslutanderätt i medlemsfrågor.....	14
4.1.4 Upplösning och avregistrering.....	14
4.1.5 Oregistrerade föreningar	14
4.1.6 Bokföring och ekonomirapportering.....	14
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	15
4.3 Miljökonsekvenser.....	17
4.4 Konsekvenser för samhället i övrigt	17
5 Alternativa handlingsvägar.....	18
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	18
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	18
6 Remissvar	18
7 Specialmotivering.....	20
7.1 Föreningslagen.....	20
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	27
9 Ikraftträdande.....	27
10 Verkställighet och uppföljning	28
11 Förhållande till andra propositioner.....	28
11.1 Samband med andra propositioner.....	28
11.2 Förhållande till budgetpropositionen.....	28

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	28
LAGFÖRSLAG	30
Lag om ändring av föreningslagen.....	30
BILAGA	35
PARALLELTEXT	35
Lag om ändring av föreningslagen.....	35

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Det civila samhällets verksamhet, såväl i föreningsform som i andra former, är av stor betydelse för det finländska samhällets funktion och utveckling. En mycket stor del av finländarna hör till en eller flera föreningar eller är verksamma i civilsamhället på andra sätt. Civilsamhällets verksamhetsförutsättningar och sätten att delta ändras över tid, vilket bättre bör beaktas i lagstiftningen och i myndigheternas verksamhet.

Det finländska civilsamhället har traditionellt organiserat sig i form av föreningar. De registrerade föreningarnas betydelse för finländarna var fortsättningsvis stor vid inledningen till 2000-talet. Andelen människor som inte alls deltar i föreningsverksamhet har kontinuerligt sjunkit sedan 1970-talet samtidigt som medlemskap i föreningar har ökat. Oftast hör man till fackliga organisationer och därefter kommer medlemskap i olika kultur-, hobby- och idrottsföreningar.

Det finländska civilsamhället förändras bland annat så att den privata och den offentliga sektorns verksamhetssätt etablerar sig inom förenings- och organisationsverksamheten. Detta märks till exempel i en mer centraliserad ledning, i att "kundtänkandet" blivit mer allmänt och i att offentliga finansierares ökade strategiska styrning ökar. Organisationer som bygger på omfattande kollektiva intressen och en politisk bakgrund har i viss mån förlorat sin ställning på organisationsfältet. I stället har föreningar med anknytning till fritid, hobbyer och "små intressen" uppstått. Dessutom förekommer samhällsaktivism och samhällspåverkan oftare än tidigare i nätverk inom fjärde sektorn, som undviker formella organisationsstrukturer.

Å andra sidan införs principer för allmännyttig och annan medborgarverksamhet i allt större utsträckning helt eller delvis också i bolagsformer som bedriver affärsverksamhet, t.ex. idrottsinstitut och yrkeshögskolor i aktiebolagsform. Dessutom kan också företag bedriva frivilligverksamhet som exempelvis involverar både personal och kunder. Även företag främjar till exempel FN:s mål för hållbar utveckling, av vilka flera sammanfaller med föreningars syften.

Det traditionella organisationsfältet har blivit allt mer professionaliserat och koncentrerat. Förändringarna i civilsamhällets natur har engagerat yrkesmänniskor i organiseringen och aktiveringen av verksamheten. Antalet anställda inom tredje sektorn och antalet organisationer med arbetsgivarstatus har ökat snabbt under de senaste tjugo åren, särskilt inom den sociala sektorn. Kraven på transparens i fråga om offentlig finansiering och organisationernas behov att visa att offentliga medel används effektivt och ansvarsfullt har ökat. Enligt en undersökning är ytterligare en orsak bakom professionaliseringen att civilsamhället har ändrat karaktär och att kundorientering har blivit allmännare. Professionaliseringen främjas också av att föreningarnas verksamhet har juridifierats under de senaste decennierna.

Sammanfattningsvis utgår de nuvarande samfundslagarna från att "grundinställningarna" i varje lag i allmänhet erbjuder en organisations- och verksamhetsmodell som lämpar sig väl för verksamhet som bedrivs i vissa syften, samt annan reglering som krävs för en fungerande verksamhet. Å andra sidan är samfundslagarna särskilt i fråga om regleringen av interna förhållanden så flexibla att samfundets syfte, organisation och verksamhetsmodell vid behov i rätt stor utsträckning kan ändras genom bestämmelser i stadgar eller bolagsordning så att de motsvarar de modeller som andra lagar om samfund möjliggör. Behovet av sådana arrangemang kan basera sig på t.ex. lika konkurrensvillkor inom en bransch som också i betydande grad bedriver verksamhet i någon annan samfundsform. Denna utveckling har redan beaktats t.ex. i beskattningen och

förutsättningarna för offentliga stöd (t.ex. ombildning av aktiebolag till ett allmännyttigt samfund genom bestämmelser i bolagsordningen samt att föreningar under vissa förutsättningar anses vara något annat än allmännyttiga och därmed mervärdes- eller inkomstskattepliktiga).

1.2 Beredning

Justitieministeriet tillsatte i mars 2019 en arbetsgrupp med namnet Civilsamhällets verksamhet 2020 för att bereda ett förslag till samfundsrettslig reglering som underlättar civilsamhällesverksamhet i samfundsform. Målet var att förbättra civilsamhällets verksamhetsförutsättningar genom att utveckla samfundslagstiftningen med beaktande av civilsamhällesorganisationernas behov. Ett ytterligare mål var att med beaktande av intressentgruppernas förväntningar och myndigheternas behov underlätta verksamhet i civilsamhället i friare form. I arbetsgruppens arbete beaktades skrivningarna i statsminister Marins regeringsprogram om att underlätta medlems- och förbundsöstning vid val av styrelseordförande och andra medlemmar samt att underlätta sammanslagning av föreningar. Arbetsgruppen beaktade också regeringsprogrammets allmänna mål gällande digitaliseringens möjligheter. Justitieministeriet tillsatte en uppföljningsgrupp för arbetsgruppen.

Arbetsgruppen utredde behoven av verksamhet i civilsamhället i samfundsform dels genom skriftliga källor och vid arbetsgruppens och uppföljningsgruppens möten, dels genom webbenkäter och webbdiskussioner¹, workshoppar och webinarier tillsammans med aktörer som på bred front deltar i föreningsverksamhet och annan medborgarverksamhet samt med olika myndigheter. Arbetsgruppens arbete beskrivs ingående i avsnitt 1.2 i betänkandet.

Arbetsgruppens betänkande i form av en regeringsproposition blev klart och publicerades den 30 januari 2021 (OM 2021:8 Betänkanden och utlåtanden²). Betänkandet var föremål för en omfattande öppen remissbehandling 23.1.–14.4.2021 (100 begäranden om yttrande, sammanlagt 86 yttranden inkom, varav 36 på eget initiativ). Ett sammandrag av remissvaren publicerades hösten 2021³.

Utöver remissbehandlingen våren 2021 utredde studerande vid Humanististen alojien korkeakoulu HUMAK genom en intervju- och enkätundersökning ungas åsikter om nyttan, nödvändigheten och användbarheten av sådana aktionsgrupper som arbetsgruppen föreslog samt gav de unga en möjlighet att komma med utvecklings- och ändringsförslag⁴. Under remissbehandlingen ordnade justitieministeriets representanter i samarbete med forskare och medborgaraktorer ett webbseminarium (ca 200 deltagare) där arbetsgruppens förslag till lag om aktionsgrupper presenterades och diskuterades. Remissvaren har sedan sommaren 2021 diskuterats flera gånger med representanter för STEA, Skatteförvaltningen, inrikesministeriets polisavdelning, Polisförvaltningen, Undervisnings- och kulturministeriet och Patent- och registerstyrelsen.

¹ Ett sammandrag av webbenkäterna och webbdiskussionerna har publicerats i justitieministeriets publikationsserie:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161998/OM_2020_04.pdf?sequence=1&isAllowed=y

² https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162854/OM_2021_8_ML.pdf?sequence=1&isAllowed=y

³ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163552>

⁴ Bilaga 2

I 6 punkten nedan redogörs för hur responsen ska beaktas i den fortsatta beredningen av propositionen.

Regeringens proposition har beretts under maj – juli 2022 vid justitieministeriet som tjänsteuppdrag utifrån arbetsgruppens betänkande och de inkomna kommentarerna. Utkastet till regeringens proposition sändes för kommentarer 11.7.–26.8.2022 till representanterna för medlemmarna i arbetsgruppen och uppföljningsgruppen Civilsamhällets verksamhet på 2020-talet samt till Skatteförvaltningen, STEA, inrikesministeriets polisavdelning, arbets- och näringsministeriet och Patent- och registerstyrelsen.

På grund av den delade responsen under utlåtanderundan ingår inte i den fortsatta beredningen arbetsgruppens förslag till reglering av jämlikhetsprincipen, medlemmars frågerätt, styrelsens uppgifter och bestämmelser om jäv och inte heller presumtionsbestämmelser som begränsar minimiinnehållet i stadgarna. Propositionen innehåller inga förslag som gäller föreningars verkställande direktör, sammanslagning av föreningar eller lagstiftning om aktionsgrupper, eftersom man inte kunde säkerställa finansieringen av de systemändringar som genomförandet av dessa reformer skulle ha krävt. Förslag till bestämmelser om underlättande av distansdeltagande och tillåtande av distansmöten ingår i den ändring i föreningslagen som trädde i kraft den 11 juli 2022 (RP 47/2022 rd, lag 663/2022).

2 Bedömning av nuläget

2.1 Praxis för medborgarverksamhet i föreningsform

Den 31 juli 2022 fanns det 107 974 föreningar i föreningsregistret. Under 2000–2021 har antalet nya föreningar varit i stort sett detsamma. Detaljerade uppgifter om registrering, avregistrering och fördelning av föreningar regionalt, verksamhetens syfte, organisationskomplex, ekonomins storlek, beskattning, belopp och fördelning av beviljat offentligt stöd till föreningar finns i avsnitt 2.1 i arbetsgruppens betänkande.

2.2 Föreningslagen och praxis

2.2.1 Allmänt

Föreningslagens innehåll samt tolknings- och föreningspraxis beskrivs mer ingående och detaljerat i avsnitt 2.2 i arbetsgruppens betänkande.

2.2.2 Medlems- och förbundsomröstning

Enligt 17 § 6 mom. i föreningslagen kan det i föreningens stadgar bestämmas att medlemmarna som s.k. medlemsomröstning i frågor som särskilt nämns i stadgarna utövar sin beslutanderätt utan att komma samman till möte. I en förening, vars medlemmar enligt stadgarna kan vara enbart föreningar eller föreningar och enskilda personer, kan det i stadgarna bestämmas att enskilda personer som är medlemmar i föreningar som direkt eller indirekt hör till förbundet utövar beslutanderätt vid förbundsomröstning (16 § 2 punkten och 19 § i föreningslagen). Medlemsomröstning och förbundsomröstning förrättas vid särskilda omröstningstillfällen, per post, genom datakommunikation eller med något annat tekniskt hjälpmedel.

Medlemsomröstning och förbundsomröstning kan i stadgarna tillåtas i andra ärenden än sådana som avses i 23 § 1 mom. i föreningslagen, där beslutanderätten alltid hör till föreningsmötet eller föreningsfullmäktige. Därför kan till exempel för val av styrelsemedlemmar inte ske ge-

nom medlems- och förbundsomröstning. Denna begränsning har motiverats med beslutsfattandets karaktär. Enligt förarbetena till lagen kräver ärendena i allmänhet att man överväger olika alternativ i en sådan utsträckning att man inte har velat tillåta beslutsfattande utan möte.

För att medlems- och förbundsomröstning ska kunna ordnas krävs det att föreningen i detta syfte godkänner en omröstnings- och valordning i vilken det tas in sådana bestämmelser om röstning och val som behövs för att komplettera föreningslagen och föreningens stadgar (30 § i föreningslagen). Föreningsmötet eller fullmäktigemötet ska besluta om omröstnings- och valordning (föreningslagens 23 § 1 mom. 3 punkten).

I praktiken kan man genom den möjlighet till förhandsröstning på distans som tillåts enligt föreningslagen (17 § 4 mom.) i stor utsträckning genomföra omröstning också om styrelsemedlemmarna och omröstning om alla andra ärenden som avses i 23 § 1 mom. i föreningslagen. Å andra sidan kan möjligheten till deltagande på distans inte helt ersätta omröstning, när en betydande del av föreningens medlemmar är oense eller annars beredd att utöva sin rätt att delta t.ex. för att fördröja eller på annat sätt försvåra beslutsfattandet.

2.2.3 Styrelsemötets beslut utan möte

Föreningslagen innehåller inga bestämmelser om förfarandet vid styrelsens beslutsfattande eller om styrelsens interna verksamhet. Enligt den juridiska litteraturen har föreningarna i fråga om styrelsens beslutsfattande friare händer vid valet av olika förfaringsätt än vid beslutsfattandet vid föreningsmöten och fullmäktigemöten. Om det inte finns bestämmelser om förfaringsätt i föreningens stadgar eller reglemente, ska etablerad organisationspraxis iakttas, om en sådan kan konstateras föreligga. Etablerad praxis i en enskild förening kan också ha stor betydelse (Halila-Tarasti, 2017, s. 519–520).

Enligt den juridiska litteraturen fattar styrelsen i princip beslut vid sina möten. Å andra sidan har det påpekats att det i föreningslagen inte föreskrivs att styrelsen kan fatta beslut endast vid möten. Som en förutsättning för styrelsens beslutsfattande utan ordinarie möte nämns att alla medlemmar ska ges möjlighet att delta. I den juridiska litteraturen har det dessutom framförts att användningen av e-postmöte förutsätter samtycke av alla styrelsemedlemmar, om det inte föreskrivs om detta i styrelsens arbetsordning, reglemente eller på något annat motsvarande sätt. Samtycket kan i allmänhet anses föreligga enligt tyst överenskommelse. Dessutom har det framförts att även om användningen av e-post har blivit allt vanligare, kan man ännu inte förutsätta att alla finländare som hör till föreningarnas styrelser ska ha nätuppkoppling och de färdigheter som behövs för att använda e-post.

I föreningspraxis förekommer traditionellt olika varianter av formen för styrelsebeslut, som inte förutsätter att medlemmarna deltar i sedvanliga fysiska möten. Styrelsen kan således fatta beslut t.ex. vid ett telefonmöte, per e-post eller genom någon annan typ kommunikation (olika diskussionsgrupper och -applikationer). En rekommendation från SOSTE, Valo (numera Olympiakommittén) och Allianssi i broschyren ”God förvaltningssed i föreningar” har följande formulering: ”20. Rekommendation – Styrelsens mötespraxis. Styrelsen beslutar om sitt eget arbete och sin mötespraxis. Om bestämmelser om detta ingår i stadgarna, ska de beaktas”.

Enligt motiveringen till rekommendationen kan styrelsen fatta beslut även utanför sina egentliga möten där medlemmarna närvarar. Den kan hålla e-möten till exempel med hjälp av e-post. Då sådana möten planeras är det viktigt att bedöma om de ärenden som ska behandlas kommer att väcka livlig diskussion. I rekommendationen utgår man vidare från att protokoll över styrelsens möten alltid upprättas. Protokollen numreras med löpande nummering och förvaras på ett tillförlitligt sätt. Skyldigheten att föra protokoll vid styrelsemötena bygger på styrelsens allmänna

omsorgsplikt, sägs det i rekommendationen. Med tanke på styrelsemedlemmarnas ansvar är det viktigt att styrelsens beslut dokumenteras omsorgsfullt.

2.2.4 Delegering av styrelsens beslutsrätt i medlemsfrågor

Beslut om godkännande av en medlem fattas av styrelsen, om inte något annat bestäms i stadgarna (12 § i föreningslagen). Enligt förarbetena till lagen kan man i stadgarna bestämma att föreningsmötet fattar beslut om medlemmar (RP 64/1988 rd, s. 32). I lagen, förarbetena eller den juridiska litteraturen specificeras inte i frågan om antagning av en medlem skillnaden mellan beslut och verkställandet av beslut. Den skillnad som nämns i annan samfundslagstiftning har i praktiken stor betydelse.

Enligt föreningslagen har en medlem rätt att när som helst utträda ur föreningen genom att skriftligen anmäla detta hos föreningens styrelse eller dess ordförande. En medlem kan också utträda genom att vid föreningens möte anmäla detta för anteckning i protokollet. I stadgarna kan bestämmas att utträdet blir gällande först en viss tid efter anmälan. Tiden får inte vara längre än ett år (13 § i föreningslagen). Enligt förarbetena till lagen ska utträdet också i en förbundsorganisation riktas till den lokalförening som medlemmen hör till och inte t.ex. till centralorganisationen. Ett utträde träder i allmänhet i kraft genast när anmälan om utträdet har lämnats på behörigt sätt. (RP 64/1988 rd, s. 33 – ”har anmält” avser här att anmälan har kommit fram till mottagaren). I den juridiska litteraturen finns det olika uppfattningar om huruvida man på ett giltigt sätt kan utträda också på andra sätt än de som framgår av lagens ordalydelse och förarbeten samt vad som avses med andra sätt. Enligt den juridiska litteraturen kan anmälan om utträde sändas till föreningens kansli och där t.ex. till den som för medlemsregistret. Om en medlems viljeyttring obestriddligen kan tolkas som en anmälan om utträde enligt 13 § i föreningslagen, är den på grund av ett formfel inte ogiltig även om det inte tydligt framgår att den är riktad till styrelsen eller styrelseordföranden.

I praktiken strävar man i föreningsverksamhet i organisationsform med en stor medlemskår ofta efter att sänka tröskeln för att ansöka om medlemskap samt att minimera kostnaderna för att anta medlemmar och realisera medlemsförmånerna och medlemsåtagandena. Då har det i praktiken visat sig vara en fungerande metod att på ett ändamålsenligt sätt koncentrera ansökan om medlemskap i medlemsföreningar och beviljandet av medlemsförmåner till en organisation. I organisationsstrukturer i flera nivåer är det vanligt att medlemmarna i första hand uppfattar sig själva som medlemmar i centralorganisationen, får medlemsförmåner av den och deltar i dess verksamhet, och för en betydande del av dem är det inte väsentligt vilken organisations medlemsförening de är medlemmar i.

I praktiken har man kunnat komma överens mellan förbundsorganisationen och medlemsföreningarna t.ex. om att medlemskapet söks via förbundets informationssystem och att på förhand överenskomna sökande som uppfyller kriterier som baserar sig på stadgar och organisationens beslut får t.ex. organisationens och medlemsföreningens medlemsförmåner eventuellt redan innan medlemsföreningen har fått kännedom om ansökan eller separat godkänt ansökan genom beslut av sin styrelse. Också i dessa fall kan det formella godkännandet av medlemmarna ske också vid ett styrelsemöte en längre tid efter det att medlemsförmånerna trädde i kraft. Godkännandet kan ske så att det fattas beslut om att de som nämns i en mötesbilaga tas upp som medlemmar i föreningen.

I föreningspraxis är det vanligt att medlemskap söks via organisationens webbsida, att medlemskriterierna har fastställts i organisationens stadgar, i medlemsföreningarnas modellstadgar

och i beslut av organisationens och medlemsföreningarnas organs så att behandlingen av ansökningar i praktiken endast innebär att personalen i den förening eller organisation som tar emot medlemmen verkställer riktlinjerna.

I praktiken är det också vanligt att medlemmarnas aktivitet i föreningsverksamheten varierar med tiden eller till exempel på grund av att en medlem är intresserad av verksamhet som bara erbjuds under en viss tid eller av en viss typ av verksamhet, t.ex. en viss händelse eller inflytande i ett visst ärende, varefter deltagandet kan upphöra definitivt. Samtidigt kan viljan att betala medlemsavgift upphöra utan att medlemmen anmäler sitt utträde till föreningen. I praktiken är medlemsavgifterna för enskilda medlemmar så små att det inte är ändamålsenligt att ta ut dem på rättslig väg. I föreningspraxis har det ansetts oklart om kravet på skriftlig anmälan, som är en förutsättning för utträde, kan tolkas så att det omfattar alla bevisliga anmälningar (viljeyttring och anmälan) till andra av föreningen utsedda aktörer än styrelsemedlemmarna och ordföranden.

2.2.5 Upplösning och avregistrering av en förening

I föreningslagens 7 kap. föreskrivs om upplösning och avregistrering av en förening. I praktiken har det framkommit ett behov av att underlätta upplösning och avregistrering av en registrerad förening. Detta gäller underlättande av avvecklingen av gamla föreningar, föreningar som upphört med sin verksamhet eller föreningar som inte fungerat under en viss period, samt medellösa föreningar, kortfristiga föreningar och fusionsföreningar samt små och skuldfria föreningar.

2.2.6 Föreningens bokföring

Enligt bokföringslagen är en förening bokföringsskyldig i sin verksamhet (BokfL 1 kap. 1 § 1 punkten) och bokföringsskyldigheten gäller också föreningens verksamhet innan registreringen (BokfL 1 kap. 2 §). Föreningen ska ha dubbel bokföring (BokfL 1 kap. 2a §) och iakttä god bokföringssed (BokfL 1 kap. 3 §). I praktiken kan bokföringen enligt bokföringslagen medföra betydande kostnader för de minsta föreningarna i förhållande till deras resurser, och dessa bokföringskrav begränsar medlemmarnas vilja att sköta föreningens förvaltningsuppgifter. I praktiken kan bokföringskraven vara helt överdimensionerade, om föreningens inkomster i praktiken består av medlemsavgifter och föreningen är skuldfri, saknar avlönad personal eller ekonomiskt betydande avtal.

2.3 Bedömning av nuläget

2.3.1 Förändringar i verksamhetsmiljö och föreningsformer

Verksamheten i civilsamhället har under de senaste decennierna blivit allt mångsidigare och utöver den s.k. traditionella förenings- och organisationsverksamhet som baserar sig på frivillighet och medlemsavgifter finns det bland annat föreningar som bedriver omfattande service- och annan ekonomisk verksamhet, som utöver de traditionella inkomstkällorna har betydande annan finansiering samt olika mycket okomplicerat ordnade, rentav tillfälliga organisationsformer. Även skattemyndigheten och andra myndigheter har beaktat detta t.ex. vid bedömningen av allmännyttiga samfunds status. Å andra sidan har förändringen ännu inte beaktats i tillräcklig utsträckning när det gäller tillgången till offentliga resurser. Nuförtiden används också andra privata sammanslutningsformer (aktiebolag, andelslag) för allmännyttig verksamhet, vilket har noterats också på myndighetssidan (t.ex. offentlig stöd).

Bland annat digitaliseringen, nättjänsterna och de ökade möjligheter till deltagande och öppenhet som dessa leder till påverkar civilsamhällets verksamhet; de praktiska behoven och effekterna av dem kan variera mycket beroende på bl.a. föreningens storlek, bransch och tidigare praxis.

Betydelsen av ett fungerande och öppet civilsamhälle framhävs särskilt under coronapandemin och efter den. Hanteringen av pandemin och dess multiplikatoreffekter förutsätter en betydande anpassning av samhället. De nödvändiga förutsättningarna för anpassningen är samarbete, förtroende och delaktighet mellan medborgarna som civilsamhället till stora delar skapat och upprätthåller. Också ur den synvinkeln är det viktigt att "spelreglerna" för föreningsverksamhet och annan verksamhet i civilsamhället är uppdaterade, bygger på öppen diskussion och avvägning av olika typer av reglering och deras konsekvenser och att de så väl som möjligt motsvarar de deltagandes motiverade förväntningar och erbjuder lösningar på olika behov.

Föreningslagstiftningen bör av principiella skäl inte skiljas åt från annan samfundslagstiftning, utan när lagen utvecklas är det nyttigt att överväga metoder som visat sig vara bra i annan samfundslagstiftning och samfundspraxis, med beaktande av föreningsverksamhetens särdrag. (t.ex. antagning av medlemmar, deltagande på distans, distansmöten, reglering som gäller verkställande direktör och sammanslagning). Bedömningen ska basera sig på en detaljerad utredning och en med föreningsaktörerna öppet testad bedömning av metodernas konsekvenser för olika föreningar.

Särskilt till den del föreningsverksamheten och dess förvaltning professionaliseras kan organisationsmodellerna för verksamhet som bedrivs i föreningsform i praktiken vara mycket likartade med andra samfundsformer. I praktiken finns det i sådana situationer endast få schablonmässiga "gränshinder", tvingande skillnader mellan föreningsformer och andra samfundsformer.

2.3.2 Medlems- och förbundsomröstning

Möjligheten att ordna medlems- och förbundsomröstning kan göra det lättare för föreningen att ordna beslutsfattandet ur föreningens synvinkel och deltagandet i beslutsfattandet ur medlemmarnas synvinkel, särskilt i stora föreningar. Utöver de behov som hänför sig till beslutsförfarandet kan olika förbund ha behov av att främja direkt deltagande, vilket kan stärka öppenheten i verksamheten, öka intresset för förbundet och dess medlemsföreningar samt engagera medlemmarna i verksamheten. Enligt statsminister Marins regeringsprogram ska "föreningsmedlemmarnas direkta möjligheter att påverka inom föreningsverksamheten stärkas till exempel genom att tillåta beslutsfattande genom röstning på medlems- eller förbunds nivå i alla sådana frågor som hör till föreningsmötets beslutanderätt."

2.3.3 Styrelsens beslutsfattande utan möte

Föreningslagen hindrar inte styrelsen från att fatta beslut utan att hålla möte. Detta sätt att fatta beslut, som framgår av den juridiska litteraturen och föreningspraxis, motsvarar till sitt innehåll styrelsens rätt till formfritt beslutsfattande som grundar sig på en uttrycklig bestämmelse i annan samfundslagstiftning. Att möjligheten att fatta beslut utan att hålla möte inte framgår av lagen kan i praktiken i onödan begränsa ordnandet av beslutsfattandet i styrelsen, i synnerhet när styrelsemedlemmarna inte är väl förtrogna med juridisk litteratur och god föreningspraxis enligt diverse anvisningar.

Styrelsens rätt till formfritt beslutsfattande kan i viss mån försvåras också av att det av lagen, förarbetena till lagen eller den juridiska litteraturen inte framgår hur beslut som fattats utan att

ett möte hålls ska dokumenteras. I praktiken har tillräcklig dokumentation en väsentlig betydelse för bedömningen av styrelsens omsorgsplikt och ansvar.

Syftet är att underlätta och förtydliga beslutsfattandet i en föreningsstyrelse på det sätt som styrelsen anser vara bäst. Å andra sidan är avsikten inte att begränsa styrelsens beslut till enbart möten. Ett klagande av vilka beslut som fattas utan att mötet hålls kan underlätta deltagandet i styrelsearbetet och därmed också intresset för styrelsearbetet.

2.3.4 Delegering av styrelsens beslutsfattande i medlemsfrågor

Föreningslagen är oklart i fråga om hur ansökan om medlemskap kan ordnas så att ansökan lämnas till någon annan än föreningens officiella representanter. När det gäller medlemsantagning har lagen tolkats så att föreningens styrelse (eller föreningsmötet) inte kan besluta om kriterierna för antagning på så sätt att t.ex. något annat organ eller en anställd vid föreningen svarar för verkställigheten av beslutet i fråga om en enskild ansökan som uppfyller kriterierna. Problemet med att beslutsfattandet och verkställigheten inte är åtskilda understryks av att det inte är möjligt att delegera beslutanderätten vid medlemsantagning t.ex. till personal eller till någon annan aktör som leds och övervakas av föreningens styrelse.

I praktiken kan t.ex. föreningar som hör till ett förbund ha behov av att ordna ansökan om medlemskap och antagning som medlem centraliserat. Delegeringen och möjligheten att separat verkställa beslutet om antagning framhäver vikten av styrelsens skyldighet att ordna förvaltningen samt styrelsens allmänna omsorgsplikt och lojalitetsplikt. När förutsättningarna för delegering fastställs ska det dessutom beaktas att föreningens allmänna beslutsrätt utövas av föreningsmötet.

I praktiken är det oklart på vilka alla sätt en medlem kan anmäla utträde och vad som kan föreskrivas om anmälan om utträde i föreningens stadgar.

Det är nödvändigt att underlätta ansökan om medlemskap och medlemsantagning för att sänka tröskeln för ansökan om medlemskap, antagning som medlem och erbjudande av medlemskap samt för att minska de kostnader som medlemskapet medför för föreningen. Detta förutsätter för det första att mottagandet av medlemsansökningar kan ordnas på ett ändamålsenligt sätt i varje förening, t.ex. genom att dessa uppgifter delegeras till föreningens personal eller någon annan aktör som till denna del står under ledning och övervakning av föreningens ledning utifrån ett anställningsförhållande, avtal eller motsvarande. Utöver delegeringsmöjligheten bör det förtydligas när det i en åtgärd som har vidtagits på föreningens vägnar i anslutning till antagning av en medlem är fråga om fattande av ett beslut om antagning som inbegriper självständig prövningsrätt och när beslutet om antagning verkställs utan självständig beslutanderätt. På så sätt kan man också på bästa sätt utnyttja de möjligheter som den tekniska utvecklingen erbjuder för föreningar och medlemmar när de blir medlemmar och avslutar sitt medlemskap.

Också utträde ur föreningen behöver underlättas för både medlemmarna och föreningen, vilket sänker tröskeln för att ansöka om medlemskap, bli medlem och erbjuda medlemskap samt sänker de kostnader som medlemskapet medför för föreningen. Detta förutsätter att mottagandet av anmälningar om utträde kan ordnas på ett ändamålsenligt sätt för varje förening, t.ex. genom att dessa uppgifter delegeras till föreningens personal eller någon annan aktör som till dessa delar står under ledning och tillsyn av föreningens ledning på basis av anställningsförhållande, avtal eller motsvarande. På så sätt kan man också på bästa sätt utnyttja de möjligheter som den tekniska utvecklingen erbjuder för föreningar och medlemmar när de inleder och avslutar sitt med-

lemskap. När det gäller uteslutning av en medlem finns det inget behov av att delegera beslutanderätten till en lägre nivå än styrelsen eller till någon utanför föreningen, såsom till det förbund som föreningen tillhör.

2.3.5 Upplösning och avregistrering

En förening kan upplösas med ett enda möte när föreningsmötet godkänner styrelsens slutredovisning samtidigt som det beslutar om upplösning eller när ett separat möte inte behövs för godkännande av slutredovisningen med beaktande av att föreningens tillgångar är obetydliga samt övriga omständigheter. Sannolikt är dessa situationer oftare aktuella när beslut fattas om upplösning av de minsta föreningarna. Bestämmelsen om sammankallande av föreningsmöte för granskning av slutredovisningen kan leda till onödiga möten och därmed i onödan öka likvidationskostnaderna.

Det kan bestämmas att en förening som upphört med sin verksamhet ska upplösas på ansökan (ingen verksamhet under tio år eller föreningen konstateras ha upphört eller registermyndigheten eller domstolen förordnar om upplösningen) eller avregistreras genom massförfarande på myndighetsinitiativ (över 20 år från den sista registeranmälan). Enligt lagen kan registermyndigheten på eget initiativ eller på ansökan förordna att en förening ska upplösas, om föreningen inte har någon i registret antecknad styrelseordförande. I praktiken kommer förordnande om upplösning på åtgärd av en myndighet (eller domstol) i fråga när en föreningsmedlem eller tredje part har ett tillräckligt intresse av att ansöka om upplösning (t.ex. en borgenär, en förening eller stiftelse som anges i stadgarna och som enligt föreningens stadgar har rätt att få återstående medel i samband med upplösningen eller en utomstående som berörs av föreningens försumelse att sköta egendom). Ett massavskrivningsförfarande som initieras av en myndighet torde genomföras rätt sällan, och ett förfarande som baserar sig på föreningars mycket långvariga passivitet är inte allmänt taget att betrakta som en ändamålsenlig lösning för att avsluta dess verksamhet.

Med upplösning avses i lagen att föreningen upphör att existera som en privaträttslig juridisk person som är åtskild från dess grundare och medlemmar. I lagrummet tas det inte ställning till om en upplöst förenings verksamhet fortsätter i form av en oregistrerad förening. Om så sker ska bestämmelserna om oregistrerade föreningar tillämpas direkt med stöd av lag. Om så inte sker, uppstår det inte någon separat oregistrerad förening efter registreringen av upplösningen. (i praktiken framgår det i allmänhet redan av upplösningsbeslutet att avsikten är att helt avsluta föreningens verksamhet). Det kan finnas skäl att precisera denna omständighet, eftersom man kan få en annan uppfattning av förarbetena till lagen.

Syftet är att göra det möjligt att avsluta föreningens verksamhet på ett sätt som är så ändamålsenligt som möjligt för föreningens medlemmar och andra intressentgrupper så att kostnaderna och tröskeln för att avsluta verksamheten inte blir onödigt höga. Å andra sidan ska också ett tillräckligt skydd för föreningens borgenärer, avtalsparter och andra tredje parter beaktas när verksamheten upphör. På samma sätt som i fråga om andra former av en enskild juridisk person är det fortsättningsvis motiverat att förutsätta att också en förening fortlöpande har en företrädare som kan ta emot meddelanden och som har till uppgift att se till att de grundläggande krav som gäller samfundnsformen och som är nödvändiga med tanke på skyddet av utomstående uppfylls. (t.ex. bokföringsskyldighet och åtskiljande av tillgångar och skulder).

2.3.6 Bokföring och ekonomirapportering

I praktiken har en betydande del av de minsta föreningarna bokföring enligt kontantprincipen och vid bokföringsnoteringar iakttagits inte nödvändigtvis kraven i bokföringslagen under räkenskapsperioden. Så vitt man vet kan detsamma åtminstone till en viss del gälla upprättande av bokslut. De aktörer som företräder småskalig verksamhet i civilsamhället har i samband med lagberedningen framfört att den månatliga kostnaden på några tiotals euro för att sköta bokföringen i enlighet med kraven i bokföringslagen i praktiken kan vara för stor. Projektets uppföljningsgrupp understöder en lättare rapportering av de minsta föreningarnas ekonomi så att de tillåts ha enkel bokföring enligt kontantprincipen och ekonomirapportering huvudsakligen på basis av kontoutdrag och andra uppgifter om bankkonton. I praktiken ska dubbel prestationsbaserad bokföring trots det som nämns ovan föras och bokföringsnoteringar göras inom den tid som anges i bokföringslagen om föreningen är mervärdesskattepliktig och/eller villkoret för offentligt stöd till föreningen är prestationsbaserad ekonomirapportering. Om föreningen bedriver mervärdesskattebefriad näringsverksamhet⁵ måste den i praktiken ha en prestationsbaserad bokföring eftersom beskattningen enligt näringskattelagen bygger på prestationsprincipen.

Det är nödvändigt att tillåta små föreningar att ha en lättare ekonomisk uppföljning och rapportering än vad som krävs enligt bokföringslagen. Samtidigt måste det säkerställas att medlemmarna, avtalsparterna, beviljarna av offentligt stöd, skattemyndigheterna och andra intressentgrupper får tillräcklig information.

3 Målsättning

Förändringar i formerna för verksamhet i civilsamhället måste beaktas bättre i lagstiftningen om samfundsformer för denna verksamhet. Målet är att öka verksamhetsmöjligheterna på ett kontrollerat sätt så att föreningar själva kan besluta om att ta i bruk nya alternativ som motsvarar deras behov och enligt egen prövning också kunna anpassa sig till omvärldsförändringar. Det finns ett behov av att tillåta nya alternativa metoder men det finns inget behov av ny tvingande samfundslagstiftning.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Medlems- och förbundsomröstning

Medlems- och förbundsomröstning tillåts också vid val av styrelseordförande och även vid val av andra styrelsemedlemmar, om detta bestäms i föreningens stadgar. I stadgarna kan det också bestämmas att en del av styrelseledamöterna väljs vid ett traditionellt möte eller ett distansmöte och en del genom medlems- eller förbundsomröstning.

4.1.2 Beslutsfattande av föreningens medlemmar och styrelse utan möte

Det föreslås att föreningens styrelse uttryckligen får fatta beslut utan att hålla möte. Det behövs ingen mer omfattande reglering i föreningslagen av styrelsens beslutsfattande. Styrelsens beslut

⁵ En förening kan bedriva näringsverksamhet som lämnats utanför mervärdesbeskattningen (t.ex. ringa verksamhet eller verksamhet som i mervärdesskattelagen uttryckligen föreskrivits vara skattefri, såsom socialvård, hälsovård eller utbildningstjänster).

utan ett möte kan fattas per e-post eller annars utan ordinarie möte på det sätt som styrelsen beslutar.

4.1.3 Delegering av styrelsens beslutanderätt i medlemsfrågor

För att underlätta föreningens förvaltning utvidgas och förtydligas möjligheterna att delegera beslutanderätten i fråga om antagande av medlemmar och mottagande av anmälningar om utträde. Delegeringen förutsätter en bestämmelse i stadgarna enligt vilken styrelsen beslutar om förfarandet för godkännande av medlemmar och om villkoren för godkännande (inom ramen för föreningens stadgar). Dessutom behöver eventuella arrangemang i fråga om mottagandet av anmälan om utträde förtydligas i lagen så att de motsvarar nuvarande praxis.

När det gäller uteslutning av en medlem finns det ingen anledning att ändra möjligheterna att delegera beslutanderätten.

4.1.4 Upplösning och avregistrering

Likvidationsförfarandet i samband med upplösning av en förening behöver förenklas så att den uttryckliga bestämmelsen i 40 § 3 mom. i föreningslagen om likvidatorns skyldighet att sammankalla föreningsmötet för godkännande av slutredovisningen upphävs. Trots att bestämmelsen upphävs har en kvalificerad minoritet av föreningsmedlemmarna med stöd av bestämmelsen om sammankallande av ett allmänt möte (20 § 2 mom. i FöreningsL) rätt att kräva att slutredovisningen behandlas vid mötet. Eftersom en medlem i en förening som upplöses eller någon annan som berörs av upplösningen (t.ex. den som med stöd av en bestämmelse i stadgarna har rätt till de återstående medlen) kan ha behov av att få uppgifter om likvidationsåtgärderna och de tillgångar som återstår efter dem, föreslås det att det i lagen föreskrivs om likvidatorns skyldighet att bevara slutredovisningen också lämna en kopia av utredningen till dessa aktörer. Registreringen av upplösningen av föreningen leder inte till uppkomsten av en oregistrerad förening.

4.1.5 Oregistrerade föreningar

Det föreslås inga ändringar i föreningslagens bestämmelser om oregistrerade föreningar, varför de grundläggande formerna för verksamhet i civilsamhället i samfundsform kommer att vara registrerade och oregistrerade föreningar och aktionsgrupper.

4.1.6 Bokföring och ekonomirapportering

Det föreslås att bestämmelser om en lättare bokföringsmodell än den som regleras i bokföringslagen ska tas in i föreningslagen. Små föreningar och aktionsgrupper ska kunna tillämpa den i stället för bokföringslagens bestämmelser. Förslaget innehåller regler som är så lätta som möjligt och som samtidigt tillgodoser de små aktörernas intressenters behov. I propositionen föreslås det att bokföringsmallen ska kunna följas av föreningar vars sammanlagda bidrag och övriga inkomster (omsättning) för en räkenskapsperiod är högst 30 000 euro för både den avslutade och den omedelbart föregående perioden. En förening som bedriver affärsverksamhet ska dock alltid tillämpa bokföringslagen. Lättare bokföring kan i praktiken i stor utsträckning basera sig på bankernas (elektroniska) uppgifter om kontoutdrag och kontotransaktioner.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Konsekvensbedömningen av förslaget baserar sig på den arbetsgruppspromemoria som nämns i punkt 1.2, på den respons som erhållits genom remissbehandlingen (se punkt 6 och det sammandrag av remissyttrandena som nämns där). I konsekvensbedömningen har man dessutom beaktat de tilläggsuppgifter som arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet, Patent- och registerstyrelsen, polisförvaltningen och skatteförvaltningen lämnat under den fortsatta beredningen.

Förslaget till ändring av föreningslagen underlättar ordnandet av föreningens förvaltning och verksamhet samt genomförandet av ändringar i föreningarnas organisationsstrukturer i enlighet med varje förenings och organisations behov och möjligheter och med beaktande av de krav som förändringarna i verksamhetsmiljön ställer.

Förslagets konsekvenser berör föreningar, föreningsmedlemmar och de som deltar i verksamheten samt aktörernas intressentgrupper och dessutom företag och myndighetsverksamhet som tillhandahåller tjänster för aktörerna.

De föreslagna ändringarna i föreningslagen gör det möjligt att effektivisera föreningens verksamhet och minska de administrativa kostnaderna.

Konsekvenserna av förslaget följer av val som görs av föreningarna, deras medlemmars och andra som deltar i verksamheten. Förslaget kommer i första hand att få omedelbara konsekvenser, eftersom det kommer att påverka hur varje samfund, dess medlemmar, kan genomföra dessa förbättringar. Konsekvensernas inbördes förhållande och samverkan beror delvis på varje förening, organisation och deras medlemmar.

Delegeringen av upptagande som medlem och mottagande av anmälningar om utträde grundar sig på varje förenings behov och beslut. Delegeringen ger medlemsföreningarna en möjlighet att spara in på de administrativa kostnaderna om de till fullo kan använda de tjänster som en organisation erbjuder hela sin medlemskår för dessa funktioner. Möjligheten att delegera beslutsfattandet om att godkänna medlemmar förutsätter en stadgeändring som föreningsmötet beslutar om och registrerar och som orsakar föreningen kostnader åtminstone för registeranmälan.

Dessutom kan medlemskapstjänsterna i medlemsföreningar i organisationer som utnyttjar delegering förenhetligas på behövligt sätt, vilket främjar anskaffningen av medlemmar genom att sänka tröskeln för att ansöka om medlemskap och förbättra bilden av organisationen och dess medlemsföreningar för dem som ansöker om medlemskap och allmänheten. I praktiken har små föreningar inte resurser att på egen hand tillhandahålla medlemstjänster på samma nivå som organisationer kan erbjuda sina medlemsföreningar. I praktiken tillhandahåller organisationerna sina medlemsföreningars olika medlemstjänster. Förslaget förtydligar och underlättar en smidig koppling mellan dessa medlemstjänster och medlemskapets början och upphörande. I genomförandet av delegeringen måste särskild uppmärksamhet fästas vid dataskyddsaspekter.

Det är frivilligt att *utvidga användningsområdet för medlems- och förbundsomröstning* till att omfatta val av styrelsemedlemmar och detta grundar sig på varje förenings egna behov och på föreningsmötets beslut med kvalificerad majoritet. Utvidgningen av medlems- och förbundsomröstning till val av styrelsemedlemmar medför kostnader för den förening som går in för alternativet. Det kan vara fråga t.ex. om uppställning av kandidater, kommunikation och omröstning. Vid förbundsomröstning uppstår extra kostnader också av att antalet röstberättigade kan vara flera hundra eller tusen gånger så stort som antalet medlemmar i förbundsorganisationen.

Å andra sidan kan föreningen eller förbundet spara in på möteskostnadertack vare medlems- och förbundsomröstning. Vid förbundsomröstning uppstår också besparingar i och med att medlemsföreningarnas eller deras styrelser möten inte behöver ordnas för att klarlägga medlemmarnas gemensamma ståndpunkt i föreningar som direkt eller indirekt hör till förbundet. Utvidgningen av medlems- och förbundsomröstningen förutsätter en stadgeändring som kostar 50 eller 100 euro att registrera.

Förenklad bokföring uppskattas minska de administrativa kostnaderna åtminstone för sådana små föreningar som inte får offentligt stöd eller bedriver tillståndspliktig penninginsamling. Beloppet av inbesparingarna kan inte uppskattas närmare, eftersom fastställandet av detaljerade krav och anvisningar för den förenklade bokföringen ännu inte har gjorts (utfärdas genom förordning av statsrådet) och det ännu inte finns några tillgängliga ekonomiförvaltningstjänster som betjänar den förenklade bokföringen. Skillnaden i jämförelse med dubbel, prestationsbaserad bokföring och ett bokslut enligt bokföringslagen är mest betydande i sådana små föreningar som helt eller huvudsakligen är verksamma med medlemsavgiftsfinansiering och som utöver bankkoder inte har andra kontoretskap. I dessa föreningar räcker de nuvarande kontoutdragsuppgifterna i allmänhet till för att uppfylla kraven på förenklad bokföring. Ett tecken på att det är lätt och effektivt att ordna enkel bokföring enligt kontantprincipen är också att firmaföretag har tillgång till bokföringstjänster där bokföringen är helt automatiserad i fråga om intäkterna och att en bokförare i fråga om utgifterna kan erbjuda fyra tusen företag dokumentering och rapportering av bokföringen som motsvarar deras egna och intressentgruppers samt skatteförvaltningens och andra myndigheters behov. Den förenklade bokföringen möjliggör en ännu mer långtgående automatisering också av den anledningen att en förening som tillämpar den inte bedriver affärsverksamhet som kan förutsätta att bl.a. mervärdesskattebehoven beaktas i bokföringen och rapporteringen. Den förenklade redovisningen kan gälla för den period som börjar tidigast den 1 juli 2023, så att beredningen av den aktuella förordningen av statsrådet kan genomföras på ett sätt som i tillräcklig utsträckning tar hänsyn till de behov som små föreningar, deras intressenter och myndigheter har.

Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för föreningar. De ekonomiska konsekvenserna av de föreslagna nya metoderna beror på behoven, möjligheterna och aktiviteten hos föreningar och andra utövare av civilsamhällsverksamhet i form av samfund samt deras medlemmar. Hur snabbt de nya metoder som föreslås kommer att tas i bruk och hur vanliga de blir beror på samfundens egna beslut och medlemmarnas egna val.

För registrering av den ändring av stadgarna som är en förutsättning för delegering av godkännande av medlemmar tas det ut en anmälningsavgift av engångsnatur. I praktiken använder organisationernas medlemsföreningar organisationens förhandsgranskade modellregler, vilket innebär att utarbetandet av stadgeändringen inte medför betydande kostnader för föreningen och att den elektroniska registeranmälan medför en engångskostnad på 50 euro. Delegeringen av mottagningen av anmälningar om utträde kräver ingen ändring av stadgarna

Konsekvenser för företagen

Alternativet med förenklad bokföring kan sidan minska efterfrågan på traditionella bokföringstjänster.

Konsekvenser för de offentliga finanserna

De föreslagna reformerna kräver inga ändringar i patent- och registerstyrelsens föreningsregister, dess informationstjänster eller företags- och organisationsdatasystemet.

Konsekvenser för myndigheterna

Patent- och registerstyrelsen. Förslaget har inga nämnvärda konsekvenser för antalet stadgeändringar eller den arbetsmängd som åtgår för att behandla dem.

Skatteförvaltningen. De föreslagna bestämmelserna om förenklad bokföring ökar behovet av styrning, övervakning och information samt blanketter och fördjupade skatteanvisningar.

4.3 Miljökonsekvenser

Lagförslaget har inga direkta konsekvenser för miljön.

4.4 Konsekvenser för samhället i övrigt

Konsekvenser för olika grupper av medborgare

Aktörer i olika åldrar och i olika livssituationer har i praktiken mycket varierande individuella behov och möjligheter att delta, och utnyttjandet av dessa kan främjas genom den föreslagna ändringen av föreningslagen.

Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna

Förslaget beaktar de möjligheter som digitaliseringen medför för verksamheten i det civila samhället. Förslaget främjar den grundlagsfästa föreningsfriheten.

Brottsbekämpning

Enligt inrikesministeriets polisavdelning och Polisstyrelsen skulle det bli väsentligt svårare att undersöka exempelvis källorna till medel och medlens användningsändamål om förenklad bokföring blir möjlig. Eftersom en förhöjd risk för finansiering av terrorism uttryckligen berör små NPO-aktörer (Non-Profit Organisations) med kopplingar till utlandet, kan konsekvenserna av förenklad bokföring för möjligheterna att upptäcka fenomenet vara betydande. Ändringsförslagen berör uttryckligen de skyldigheter och strukturer genom vilka penningtvätt och finansiering av terrorism kan upptäckas och delvis även övervakas. Även om NPO-aktörerna inte har en sådan anmälningsskyldighet eller omsorgsplikt som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, har små NPO-aktörer i den nationella riskbedömningen 2021 bedömts utgöra en betydande riskfaktor när det gäller penningtvätt och finansiering av terrorism. I den nationella riskbedömningen har definitionen av NPO-aktörer utvidgats i jämförelse med FATF:s definition på så sätt att alla sådana föreningar schematiskt betraktas som sådana aktörer. I enlighet med handlingsplanen för den nationella riskbedömningen kommer det att fastställas hur riskerna för NPO-sektorn och riskabla aktörer beaktas på ett lämpligt sätt, till exempel i penningtvättslagen.

Syftet med att tillåta förenklad bokföring som i huvudsak bygger på kontoutdrag är att synliggöra en betydande andel av ekonomin och verksamheten i sådan verksamhet i civilsamhället som för närvarande bedrivs under fria former och utan bokföring. Det har bedömts att det finns tiotusentals oregistrerade föreningar och antalet grupper som organiserat sig med utnyttjande av sociala medier och som använder nya former av betalnings- och betalförmedlingssätt kan också

det antas vara stort. I verkligheten innebär förenklad bokföring inte sänkta krav på redovisning av innehållet i och syftet med kontotransaktioner jämfört med bokföring enligt bokföringslagen. Också i den förenklade bokföringen ska man kunna visa varifrån medlen kommer och vad de används till. Utifrån Skatteförvaltningens uppgifter om skattepliktiga föreningar har de föreningar som skulle ha rätt till förenklad bokföring inte någon relevans för exempelvis intäkterna av inkomst- och mervärdesskatt eller arbetsgivaravgifter. Det finns inga tillgängliga uppgifter om betydelsen av de risker som Polisstyrelsen påtalat när det gäller små föreningar med rätt till förenklad bokföring och inte heller någon information om i vilken utsträckning de här föreningarna har gränsöverskridande kassaflöde.

Den ovan refererade bedömningen av gällande brottsbekämpning gäller likaledes förslagets konsekvenser för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

I samband med beredningen har man kartlagt och bedömt de regleringsalternativ som presenteras i punkt 4 och 5.3 i arbetsgruppens betänkande samt ovan i samband med bedömningen av nuläget.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

En liknande regleringsmodell för föreningsverksamhet som Finland har tillämpas av jämförelseländerna endast i Tyskland, där bestämmelser om registrerade och oregistrerade föreningar ingår i en över 120 år gammal civillag (Bürgerliches Gesetzbuch, nedan BGB). Lagstiftningen i Estland om föreningar och Finlands föreningslag har vissa likheter, såsom kravet på registrering för att få status som juridisk person. I de övriga jämförelseländerna finns det inga bestämmelser på lagnivå om föreningar (de nordiska länderna) eller så riktar sig regleringen mot själva verksamheten (Storbritannien) i stället för mot samfundsformen. I många jämförelseländer har man strävat efter att underlätta verksamheten i civilsamhället bl.a. genom att sänka tröskeln och kraven för beviljande av offentliga stöd i stället för att reglera verksamheten genom samfunds-rättsliga bestämmelser på lagnivå.

Särskilt i de nordiska länderna har man fäst avseende vid att verksamheten i civilsamhället övergår från traditionell föreningsverksamhet som baserar sig på medlemskap och fokuserar på organisationer till friare och mer decentraliserad medborgarverksamhet. Trots detta har bl.a. villkoren för statsunderstöd fortfarande formulerats i huvudsak med tanke på föreningsverksamhet som baserar sig på medlemskap och koncentrerar sig på stora föreningar. I villkoren för statsunderstöd kan det t.ex. uttryckligen förutsättas att sökanden är en juridisk person eller att sökanden lämnar in olika handlingar som gäller föreningsverksamhet, såsom föreningens stadgar, mötesprotokoll eller bokslut.

Bestämmelserna om föreningsverksamhet och praxis i jämförelseländerna presenteras i detalj i arbetsgruppens betänkande (punkt 2.4).

6 Remissvar

Arbetsgruppen Civilsamhällets verksamhet på 2020-talet föreslog uttryckliga bestämmelser i föreningslagen om jämlikhetsprincipen för medlemmarna, föreningsledningens allmänna uppgifter och medlemmarnas frågerätt, justering av bestämmelsen om jäv för ledningen (särskilt

indirekt jäv) och presumtionsbestämmelser som underlättar utarbetandet av stadgar samt tillåtande av verkställande direktörsorgan som grundar sig på en bestämmelse i stadgarna, möjlighet att delegera antagningen av medlemmar och mottagande av anmälningar om utträde, underlåtande av sammanslagning av två eller flera föreningar, underlåtande av deltagande på distans vid föreningsmöten och tillåtande av distansmöten samt tillåtande av medlems- och förbundsomröstning vid val av styrelse.

Remissinstanserna hade divergerande åsikter om förslagen till bestämmelser om jämlikhetsprincipen, ledningens uppgifter, jäv och ledamöternas frågerätt samt om presumtionsbestämmelser som underlättar utarbetandet av stadgar. Å ena sidan motsatte sig bl.a. nästan alla partier och majoriteten av arbetsmarknadsorganisationer som lämnade utlåtande förslagen och å andra sidan ansåg bl.a. alla eller majoriteten av de föreningar och organisationer inom social-, hälso-, idrotts- och sportbranschen som lämnade utlåtande att förslagen behövs. Nästan alla eller en klar majoritet av remissinstanserna understödde arbetsgruppens övriga förslag, antingen som sådana eller med ändringar.

Remissinstanserna förhöll sig till största delen positiva till arbetsgruppens mål att förbättra det civila samhällets verksamhetsförutsättningar genom att utveckla den samfundsrättsliga regleringen med beaktande av medborgarorganisationernas behov. Många remissinstanser påpekade dock att föreningslagen bör vara så lätt, tydlig och begriplig som möjligt. Vid beredningen av lagen bör de särdrag som är typiska för föreningsverksamhet beaktas och regleringen bör vara tillräckligt flexibel.

Nästan alla remissinstanser understödde arbetsgruppens förslag om att delegera beslutanderätten i fråga om antagning som medlem och mottagande av anmälan om utträde. En klar majoritet av remissinstanserna understödde arbetsgruppens förslag om att tillåta ett verkställande direktörsorgan för registrerade föreningar. STEA motsätter sig förslaget, eftersom den nuvarande lagstiftningen i fråga om föreningarnas högsta tjänstemän har fungerat väl och det inte behövs några nya bestämmelser om verkställande direktören. Arbetsgruppens förslag om delegering togs med i propositionen. Det var inte möjligt att säkerställa de ändringar i föreningsregistret som förslaget till ett verkställande direktörsorgan skulle ha krävt, och därför saknas det ett sådant förslag i propositionen.

Arbetsgruppens förslag om att utvidga användningsområdet för medlems- och förbundsomröstning till att omfatta styrelseordföranden och styrelsemedlemmarna samt ett alternativt förfarande för sammanslagning av föreningar understöddes som sådant eller med ändringar av nästan alla remissinstanser som tog ställning till förslaget. Förslaget om medlems- och förbundsomröstning ingår i propositionen. Det var dock inte möjligt att säkerställa finansieringen av den utveckling av föreningsregistret som det nya sammanslagningsförfarandet skulle ha krävt och därför togs förslaget inte med i propositionen.

Förslaget till lagstiftning om aktionsgrupper understöddes antingen direkt eller med ändringar av de partier som avgett utlåtande (med undantag av Vänsterförbundet och Sannfinländarna), organisationer och föreningar inom social- och hälsovården samt idrotts- och motionsbranschen, största delen av frivilligorganisationerna och myndigheterna samt kommunerna (med undantag av en). Även om man i huvudsak förhöll sig positivt till förslagets mål och utgångspunkter ansågs det att den föreslagna regleringen ännu kräver prövning och mer detaljerad granskning. Aktionsgruppens begränsade mandatperiod stöddes, men flera kommenterade ansåg att mandatperioden på tre år var onödigt kort. Finansiering för den förändring av föreningsregistret som behövs för genomförandet av aktionsgruppsregistret har inte säkrats och något förslag till aktionsgruppslagstiftning finns inte i propositionen.

Det förslag som handlar om att tillåta förenklad bokföring för de minsta föreningarna understöddes som sådana eller med vissa ändringar av en klar majoritet av remissinstanserna. Förslaget ingår i propositionen.

Ett detaljerat sammandrag av remissvaren finns i justitieministeriets publikation OM 2021:30.⁶

De brister och utvecklingsområden som presenterades i yttrande 12.9.2022 av rådet för bedömning av lagstiftningen (VN/22705/2022-VNK-3) har beaktats i propositionen. Beskrivningen av organisationsfältet har kompletterats med ett omnämnande om vilka uppgifter om föreningar som finns i publikation bakom länken. I fråga om konsekvenserna av den nationella riskbedömningen hänvisas det till uppgörande av den utredning som avses i verksamhetsplanen.

7 Specialmotivering

7.1 Föreningslagen

12 §. Inträde i en förening. Det föreslås att paragrafen ändras så att det i stadgarna kan bestämmas att styrelsen kan delegera beslutsfattandet om godkännande av medlemmar på så sätt att styrelsen beslutar om förfarandet för godkännande och om de förutsättningar för godkännande som den som får uppdraget av styrelsen ska tillämpa vid beslutsfattandet. Med stöd av den bestämmelse i stadgarna som avses i paragrafen kan styrelsen delegera behandlingen av medlemsansökningar på samma sätt som andra uppgifter som hör till föreningens styrelse. Delegeringsmöjligheten gäller inte beslut om att utesluta en medlem.

Med stöd av bestämmelsen kan styrelsen ge t.ex. en funktionär i föreningen med en viss ställning rätt att besluta om godkännande av medlemsansökningar som uppfyller vissa krav. I stadgarna kan det också finnas mer detaljerade bestämmelser om till vem beslutsfattandet kan delegeras. I en organisations modellstadgar för medlemsföreningarna kan det t.ex. bestämmas att medlemsföreningens styrelse kan delegera beslutsfattandet till organisationens styrelse eller den del av organisationen som ansvarar för medlemsärenden. I stadgarna kan man likaså begränsa de aktörer som styrelsen på ovan beskrivet sätt kan bemyndiga att besluta om godkännande av medlemsansökningar.

I praktiken är behovet av delegering störst i föreningar och organisationer där medlemsomsättningen är stor. Enligt de allmänna bestämmelserna om ordnandet av föreningars förvaltning svarar styrelsen för att medlemsansökningar behandlas på behörigt sätt. Styrelsens ansvar för behandlingen av ansökningar motsvarar närmast ansvaret för skyldigheten att föra medlemsförteckningar. Delegeringen av behandlingen av ansökningar undanröjer således inte till exempel styrelsemedlemmarnas ansvar, om ansökningarna inte behandlas i enlighet med lag och stadgar. Delegeringsrätten förutsätter en uttrycklig bestämmelse i stadgarna, eftersom föreningens styrelse inte har allmän behörighet utan i princip närmast en verkställande roll.

13 §. Utträde ur en förening. Det föreslås att paragrafen ändras så att man kan beakta de kommunikationstjänster som föreningar har tillgång till och hur de utnyttjas. Enligt förslaget ska det i 1 mom. i huvudsak på motsvarande sätt som i den gällande lagen föreskrivas om medlemmarnas anmälan om utträde och om mottagande av anmälan. I momentet föreslås det för tydlighetens skull en uttrycklig bestämmelse som motsvarar nuvarande föreningspraxis om att styrelsen

⁶ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163552>

kan besluta att anmälan om utträde kan tas emot också av någon annan än styrelsen och att anmälan också kan göras på något annat bevisligt sätt än skriftligen.

I praktiken kan muntlig anmälan komma i fråga som ett annat bevisligt sätt att lämna in en anmälan om utträde, när anmälan kan styrkas på ett lämpligt sätt (t.ex. genom en ljud- eller videoupptagning). På styrelsens beslut om sättet att ta emot anmälningar om utträde tillämpas styrelsens allmänna skyldighet att omsorgsfullt sköta föreningens angelägenheter. I stadgarna kan sätten att lämna in anmälan om utträde begränsas enligt föreningens behov. Något motsvarande alternativ till formen för anmälan behöver inte fogas till 12 § om ansökan om medlemskap i en förening, eftersom formen för en sådan ansökan inte har begränsats i den paragrafen.

17 §. Medlemmarnas beslutanderätt. Det föreslås att 6 mom. ändras så också beslut om val av föreningens styrelse eller styrelsemedlemmar kan fattas genom medlemsomröstning. En förening som beslutar ta i bruk den möjlighet som avses i momentet kan enligt sina behov antingen begränsa möjligheten till medlemsomröstning i stadgarna till val av ordförande eller möjliggöra beslutsfattande om val av också andra styrelsemedlemmar genom medlemsomröstning. Genom ändringen kan en förening enligt prövning tillämpa medlemsomröstning vid val av samtliga styrelsemedlemmar eller vid tillsättning av endast en del av styrelseplatserna (t.ex. för att engagera och motivera unga medlemmar som inte gärna deltar i möten eller, i en landsomfattande förening, medlemmar som bor långt borta) medan övriga styrelsemedlemmarna väljs vid ett möte.

I stadgarna kan det bestämmas att val alltid ska ske genom medlemsomröstning eller att val kan ske genom medlemsomröstning. I sistnämnda situationer ska beslutet om att gå till medlemsomröstning fattas av styrelsen, om inte något annat bestäms i stadgarna. Närmare anvisningar om förfaringssätten vid medlemsomröstning ska fortfarande ingå i röstnings- och valordningen, vars godkännande hör till föreningsmötet.

I övrigt föreslås det inte i detta skede att tillämpningsområdet för medlemsomröstning utvidgas. Begränsningen i den gällande lagen har tidigare varit nödvändig, eftersom det inte har funnits allmänt tillgängliga arrangemang genom vilka medlemmarnas övriga rättigheter i anslutning till möten har kunnat tillgodoses i tillräcklig utsträckning före mötet. (t.ex. en webbplats för föreningens medlemstjänster, där alla medlemmars yttranderätt kan tillgodoses före mötet så att växelverkan sker på motsvarande sätt som vid ett möte).

19 §. Förbundsomröstning. Det föreslås att 1 mom. ändras så att val av styrelse eller styrelsemedlemmar för en förenings centralorganisation kan fattas genom medlemsomröstning. Förslaget motsvarar ändringen i 17 § 6 mom. Dessutom föreslås det att det till 2 mom. för tydlighetens skull fogas ett omnämnande om att en förbundsomröstning är en särskild form av beslutsfattande som avviker från ett sådant möte som avses i 17 §. Formuleringen i momentet gällande omröstning med tekniskt hjälpmedel justeras så att den överensstämmer med paragrafens 2 och 3 mom.

22 §. Andra sätt att fatta beslut. För att underlätta läsningen av lagen och förenhetliga terminologin om medlems- och förbundsomröstning föreslås det att det i paragrafen hänvisas till 17 § 6 mom. och 19 § om medlemsomröstning.

23 §. Frågor som ska avgöras vid möte. Det föreslås att bestämmelsen i 1 mom. 5 punkten om de ärenden som föreningens eller fullmäktiges sammanträde ska besluta om ändras så att det utöver fastställandet av bokslutet också nämns fastställandet av en eventuell årskalkyl, om vilken det föreskrivs i 37 a § 2–7 mom. I en förening som tillämpar bokföringsreglerna kan medlemsinsynen och medlemstillsynen i fråga om den ekonomiska verksamheten förverkligas an-

tingen genom medlemmarnas fortlöpande (månatliga) rätt att få uppgifter om bokföringstransaktionerna och förteckningen över tillgångar eller genom en årskalkyl som upprättas på basis av dessa. Om en förening som tillämpar bokföringsreglerna i stället för medlemmarnas fortlöpande rätt att få uppgifter beslutar att upprätta en årskalkyl över bokföringen, är det skäl att vid föreningsmötet besluta om fastställande av den. Genom mötesbehandling och beslutsfattande säkerställs det att medlemmarna i en förening som tillämpar en årskalkylmodellen årskalkyl får information om innehållet i årskalkylen. Genom att använda sin frågerätt vid föreningsmötet kan medlemmarna få ytterligare upplysningar om föreningens ekonomiska verksamhet under räkenskapsperioden. Å andra sidan gäller frågerätten i stor utsträckning föreningens ekonomiska verksamhet under räkenskapsperioden också i en förening som tillämpar bokföringsreglerna och medlemmarnas fortlöpande rätt att få information, där fastställelse av årskalkylen inte sker särskilt vid föreningsmötet, eftersom medlemmarna ska ges tillräcklig information om verksamheten under räkenskapsperioden som bakgrund till det beslut om beviljande av ansvarsfrihet som avses i 5 punkten.

27 §. Beslutsförfarande. I paragrafens 2 mom. föreslås det att situationer där ett röstningsförfarande som gäller möjlighet att välja styrelse eller styrelsemedlem genom medlems- och förbundsomröstning lämnas utanför det förenklade förfarandet för sådana omröstningar. Förslaget hänför sig till ändringen av 17 § 6 mom. och 19 § 1 mom. och behövs för att säkerställa att det finns tillräckligt med stöd bland medlemmarna för sådana stadgeändringar som väsentligt påverkar föreningens beslutsfattande.

35 §. Styrelsen. Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 4 mom. där det föreskrivs om att styrelsen inom ramen för ett förfarande som den själv bestämmer kan besluta om ärenden som hör till styrelsen utan att komma samman till möte. På motsvarande sätt som enligt de nuvarande principerna för styrelsens beslutsfattande bör man utgå från att alla styrelsemedlemmar i princip ges möjlighet att delta i behandlingen av ett ärende. Avvikelse från detta kan göras närmast när dröjsmål med beslutsfattandet kan medföra väsentlig olägenhet för föreningen, vilket i sista hand ska bedömas utifrån styrelsens allmänna uppgift, omsorgsplikt och bestämmelserna om skadeståndsansvar. Under undantagsförhållandena våren, sommaren och hösten 2020 till följd av coronaviruset har det framgått att det i avsaknad av en uttrycklig bestämmelse har varit oklart om styrelsen kan fatta beslut t.ex. via telefon- eller e-postmöten eller annars med hjälp av distansförbindelser.

Enligt förslaget ska beslutet registreras, verifieras och förvaras på ett tillförlitligt sätt. Syftet med bestämmelsen är att understryka vikten av en behörig dokumentation av styrelsebeslut som fattats utan att ett möte hållits. Det föreslagna kravet på tillförlitlig verifiering kan uppfyllas förutom av styrelsemedlemmarnas underskrifter också av andra tillräckligt tillförlitliga och varaktiga elektroniska meddelanden (t.ex. bekräftelse per e-post). Det föreslås att det närmare innehållet i och sätten att dokumentera beslutsfattandet fortsättningsvis ska vara beroende av föreningspraxis.

37 a §. Bokföringsskyldighet och annan redovisningsskyldighet. I paragrafen föreslås bestämmelser om möjligheten för föreningar som bedriver småskalig ekonomisk verksamhet att ta i bruk en uppföljning och rapportering av ekonomin samt ha bokföring som är lättare än bokföring enligt bokföringslagen. Vid förenklad bokföring ska de ekonomiska transaktionerna tas upp i räkenskaperna enligt kontantprincipen i kronologisk ordning och utan obefogat dröjsmål. Av varje transaktion ska framgå dess innehåll och tidpunkt. Dessutom ska en förening som har bokföring fortlöpande föra en uppdaterad förteckning över föreningens tillgångar och skulder samt se till att bokföringen innehåller de uppgifter som behövs för att en eventuell skattskyldighet skall kunna fullgöras. I en modell som baserar sig på bokföring har föreningsmedlemmarna

i princip rätt att granska kontotransaktionerna minst en gång i månaden, varvid det inte är nödvändigt att göra upp en separat årskalkyl för räkenskapsperioden. Genom ett beslut av föreningsmötet som motsvarar det förfarande som tillämpas i föreningens stadgar eller vid beslut om ändring av stadgarna (kvalificerad majoritet och möteskallelse) kan det å andra sidan bestämmas att transaktionsmaterialet ska hållas framlagt för medlemmarna mer sällan eller inte alls, om föreningen gör upp en separat årskalkyl vars fastställande föreningsmötet beslutar om.

För tydlighetens skull föreslås det att *1 mom.* ska innehålla ett informativt omnämnande om att i första hand upprätta föreningens bokslut och verksamhetsberättelse i enlighet med bokföringslagen. Förslaget motsvarar den nuvarande regleringen.

Enligt *2 mom.* kan det i föreningens stadgar bestämmas om bokföring enligt 3–7 mom. i stället för bokföring, bokslut och verksamhetsberättelse enligt bokföringslagen, om det sammanlagda beloppet (omsättningen) av föreningens understöd och övriga inkomster för räkenskapsperioden är högst 30 000 euro för både den avslutade och den omedelbart föregående räkenskapsperioden och föreningen inte bedriver affärsverksamhet. Det ovan nämnda gränsvärdet anses också underskridas om det är mindre än två år sedan föreningen registrerades och det inte är uppenbart att gränsvärdet överskrids under räkenskapsperioden. I praktiken kan en betydande del av de nya föreningarna åtminstone under de första åren av sin verksamhet utnyttja möjligheten till undantag, eftersom de genomsnittliga årsintäkterna för nybildade föreningar enligt Skatteförvaltningens uppgifter uppgår till 43 000 euro under de fem första åren. (exkl. formellt nya föreningar som uppstått vid sammanslagning av föreningar). Denna möjlighet gäller föreningar som grundas och som inte bedriver affärsverksamhet.

Dessutom kan föreningsmötet, om det ovan nämnda gränsvärdet underskrids, utan att stadgarna ändras besluta att bokföringen ska ordnas i enlighet med detta moment genom ett beslut på vilket tillämpas de krav på majoritet och möteskallelse som gäller vid ändring av stadgarna.

Eftersom den modell som tillämpas på uppföljning och rapportering av ekonomin har betydelse för hur och hur ofta medlemmarna får information om föreningens ekonomiska verksamhet, ska föreningsmötet ha beslutanderätt i ärendet. Utöver genom ändring av stadgarna kan förenklad bokföring tas i bruk genom ett föreningsmötesbeslut, på vilket kraven på majoritet och möteskallelse tillämpas. Denna möjlighet sänker tröskeln för att ta i bruk bokföringen med ett belopp som motsvarar kostnaderna för utarbetandet och registreringen av stadgeändringen.

Det inkomstbelopp som avses ovan beräknas enligt kontantprincipen (se 3 mom.). Vid beräkningen av möjligheten till undantag beaktas två räkenskapsperioder i följd och den ekonomiska utvecklingen i en nybildad förening på motsvarande sätt som det föreskrivs i revisionslagen om skyldigheten att välja en revisor. Med affärsverksamhet avses affärsverksamhet enligt bokföringslagen. Om den affärsverksamhet som föreningen bedriver inte undantagsvis är sådan näringsverksamhet som avses i NärSkL, är det emellertid i allmänhet ändamålsenligt att ha en prestationsbaserad bokföring enligt bokföringslagen för att undvika en situation där det med tanke på inkomstbeskattningen i efterskott måste upprättas en prestationsbaserad bokföring och ett prestationsbaserat bokslut.

Det är bra att en mindre förening som får extern finansiering i förväg bedömer om finansieringen kan vara näringsverksamhet som avses i NärSkL, så att det inte uppstår en situation där periodiserad redovisning och bokslut i efterhand måste upprättas för inkomstbeskattning.

Yrkesverksamhet behöver inte nämnas i bestämmelsen, eftersom en förening är en registrerad sammanslutning och inte en fysisk person.

I praktiken kan det förekomma situationer där t.ex. föreningens finansärer eller föreningens verksamhet av andra skäl förutsätter bokföring och bokslut enligt bokföringslagen, även om det ovannämnda tröskelvärdet för avkastning inte överskrids.

Av paragrafens 3 mom. framgår det att syftet med den bokföring som avses här är att hålla föreningens inkomster, utgifter, tillgångar och skulder åtskilda (transaktioner) så att medlemmarna samt bidragsgivarna och myndigheterna kan följa ekonomin på det sätt som skötseln av deras uppgifter förutsätter. Det centrala är att möjligheten att kontrollera räkenskaperna för föreningar som får understöd från samhället/annat stöd förverkligas i tillräcklig utsträckning. Bokföringskraven beaktar också Skatteförvaltningens intressen.

Enligt paragrafens 4 mom. ska de ekonomiska transaktionerna bokföras enligt kontantprincipen i kronologisk ordning och utan ogrundat dröjsmål. Av varje transaktion ska framgå dess innehåll och tidpunkt. Dessutom ska det fortlöpande föras en uppdaterad förteckning över föreningens tillgångar och skulder samt ses till att bokföringen ger de uppgifter som behövs för fullgörande av eventuell skattskyldighet.

I praktiken kan föreningens bokföring basera sig på betalningsförmedlarens (elektroniska) kontoutdrag/uppgifter om kontohändelserna. Då ska föreningens alla transaktioner framgå av kontoutdraget så att det inte finns några löpande bokföringstransaktioner utanför betalkontot. Det ska föras en separat kassabok över transaktioner som kräver kontanter och de erhållna pengarna ska utan dröjsmål sättas in på ett bankkonto eller något annat betalningsrörelsekonto. På så sätt utgör kontotransaktionerna grunden för bokföringen. Förutsättningen är att händelserna registreras i kronologisk ordning. I praktiken bestäms händelseuppföljningens basnivå utifrån hurdana uppföljnings- och rapporteringsuppgifter den som beviljat understöd för verksamheten kräver (se närmare nedan). Kravet på kronologisk och systematisk bokföring enligt bokföringslagen (BokfL 2 kap.) behöver inte ställas på så små aktörer, eftersom antalet transaktioner i praktiken torde bli litet och sakinnehållet framgår av uppgifterna om kontotransaktionerna.

Registreringarna i bokföringen ska göras utan ogrundat dröjsmål. I praktiken innebär detta att när avgifter betalas från föreningens konto görs samtidigt omedelbart också anteckningar i bokföringen om avgiftens innehåll, närmast en förklaring och en hänvisning till kvitto. Ett sådant krav behövs som motvikt till andra lindrigare krav i bokföringssystemet, såsom att årlig rapportering eller upprättande av bokslut inte krävs. Det här är också nödvändigt för att den kontrollfunktion som medlemmarna har (se nedan) ska fungera i praktiken. Uppgifterna ska vara uppdaterade i samma takt som kontoutdragsuppgifterna. Detta innebär att uppföljningen av de medel som enligt kontantprincipen använts för verksamheten i möjligaste mån sker i realtid.

Dessutom ska det föras en separat egendomsförteckning över förvärv av egendom. På motsvarande sätt ska det förfaras i fråga om eventuella skulder, dvs. en skuldförteckning ska upprättas.

Av varje transaktion/betalning ska dess innehåll och tidpunkt framgå. Om kontoutdraget inte innehåller tillräckligt med innehåll för varje kontotransaktion, ska en hjälpbokföring över dem föras (t.ex. i Excel), där också utomstående lätt kan ta reda på kontotransaktionens exakta innehåll och tidpunkten för transaktionen.

Enligt 5 mom. ska fakturor, kvitton och annat material som gäller transaktioner förvaras så att sambandet mellan en bokföringsanteckning och en transaktion vid behov kan utredas utan svårighet. Om ett verifierat utfärdat av en utomstående inte kan fås som grund för anteckningen, verifieras anteckningen med hjälp av en skriftlig utredning som uppsatts av föreningens företrädare. Med annat material avses på denna paragraf baserad bokföring av transaktioner, brevväxling med anledning av transaktioner, förteckningar och årskalkyler. Bevaringstiden för

materialet motsvarar skyldigheterna enligt skattelagstiftningen och överlappar inte bokföringslagen.

I 6 mom. föreslås det bestämmelser om medlemmarnas rätt att få tillgång till bokföringen. Utgångspunkten är att föreningsmedlemmarna har möjlighet att granska kontotransaktioner minst en gång i månaden. Detta är en förutsättning för att en separat årskalkyl inte ska behövas. Medlemskontrollen genomförs genom detta krav på transparens. I stadgarna kan det bestämmas att transaktionsmaterialet ska hållas framlagt för medlemmarna mer sällan eller inte alls, om föreningen gör upp en separat årskalkyl som hålls framlagd för medlemmarna.

Enligt 7 mom. utfärdas närmare bestämmelser om schemana för och arrangemangen kring bokföringen samt om innehållet i årskalkylen genom förordning av statsrådet. Genom förordning kan det utfärdas detaljerade bestämmelser om exempelvis verifikat, på balansräkningen grundade uppgifter om tillgångar och skulder, andra förteckningar som hör till bokföringen, lagring och förvaring av bokföringsmaterial samt om i 6 mom. avsedda scheman för den årskalkyl som ska upprättas i stället för bokslut enligt bokföringslagen.

Avsikten är att genom närmare bestämmelser beakta den gällande bokföringslagen och vedertagen, god bokföringssed. Genom förordning kan det föreskrivas om flera bokföringsmallar t.ex. så att en mall lämpar sig för digital bokföring som grundar sig på ett betalningsförmedlingsskonto medan en annan mall passar aktörer vars användning av kontanter är mer omfattande än obetydlig. Nivån på den transaktions- och betalningsuppföljning som mallarna förutsätter ska vara sådan att de uppgifter som behövs för uppföljningen av understödsverksamheten kan produceras automatiskt ur bokföringsmaterialet. Förfarandet och datainnehållet i uppföljningen bör standardiseras i fråga om alla understöd för att onödigt efterhandsutredning av typen ad hoc ska kunna undvikas. Den behövliga informationen ska i samband med bokföringen av varje transaktion vara sådan att det är lätt att senare få fram uppgifter för uppföljning med hjälp av en separat sökfunktion. (Uppgifterna kan fås fram för olika ändamål – målbilden är att understödsmyndigheten i ett senare skede, om den så önskar, själv kan göra behövliga informationssökningar och -utredningar). Också förteckningarna över föreningens eventuella tillgångar och skulder ska upprätthållas och förvaras på motsvarande sätt.

I praktiken kan en förening som har en digital, kontobaserad bokföring ge dem som beviljar stöd samt även Skatteförvaltningen rätt att få tillgång till kontot för att få information om transaktioner.

39 §. Skadeståndsskyldighet. Utskottet föreslår en ändring i 1 mom., som innebär att skadeståndsskyldighet enligt föreningslagen utöver styrelsen och verksamhetsgranskaren ska åligga också andra aktörer som med stöd av föreningens stadgar sköter uppgifter som hör till föreningens förvaltning. Utöver dessa funktionärer kan föreningen bland annat ha personer som sköter uppgifter som hör till den dagliga förvaltningen, för vilkas del styrelsen har det styrnings- och tillsynsansvar som följer av den allmänna skyldigheten att ordna förvaltningen, men vilkas skadeståndsskyldighet gentemot föreningen bestäms enligt de allmänna principerna om skadestånd. Syftet med förslaget är att förtydliga det föreningsrättsliga ansvaret för ordnandet och skötseln av föreningens förvaltning.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. om preskription av skadeståndsskyldigheten. En bestämmelse om preskription av skadeståndsansvar enligt föreningslagen eller revisionslagen som motsvarar den övriga lagstiftningen om sammanslutningar och stiftelser föreslås på grund av förändringar i föreningarnas verksamhet och verksamhetsmiljö samt på grund av de krav på mångfald och kompetens som ställs på styrelsen. I praktiken kan t.ex. en förening inom social- och hälsovårdsbranschen bedriva precis samma verksamhet som ett konkurrerande

aktiebolag eller en stiftelse, där ledningens ansvar är tidsmässigt mer begränsat. Enligt övergångsbestämmelsen gäller den föreslagna tidsmässiga begränsning av ansvaret inte ersättning för skada i fråga om vilken ansvarsgrunden har uppkommit innan den nya lagen trädde i kraft.

Enligt förslaget ska talan enligt denna paragraf eller 10 kap. 9 § i revisionslagen för icke straffbara gärningar väckas mot en styrelseledamot eller mot en funktionär som avses i 1 mom. i denna paragraf senast inom fem år från utgången av den räkenskapsperiod under vilken det beslut fattades eller den åtgärd vidtogs som ligger till grund för talan. Mot en revisor eller en verksamhetsgranskare ska skadeståndstalan väckas inom fem år från det att den revisionsberättelse, den verksamhetsgranskingsberättelse, det yttrande eller det intyg som ligger till grund för talan lades fram.

40 §. Likvidationsförfarande som grundar sig på ett föreningsbeslut. För att förenkla likvidationsförfarandet föreslås det att 3 mom. ändras så att förfarandet beaktar de informationsbehov som föreningens medlemmar och andra intressentgrupper (såsom borgenärer, avtalsparter, stadgeenliga mottagare av tillgångar vid upplösning) har i samband med upplösningen. I momentet föreslås dessutom ett förtydligande om att det i upplösningsbeslutet kan bestämmas om en senare tidpunkt för inledande av likvidationsåtgärderna. Momentets nuvarande ordalydelse har å ena sidan tolkats så att likvidationsåtgärderna ska inledas genast efter beslutet och å andra sidan så att de kan skjutas upp till en senare tidpunkt. Syftet med förslaget är att främja planmässigheten och förutsägbarheten vid upplösning av föreningar och likvidationsåtgärderna, vilket i sakligt hänseende på motsvarande sätt är tillåtet enligt bestämmelserna om upplösning av andra sammanslutningsformer.

Det föreslås att i momentet stryks den uttryckliga bestämmelsen om likvidatorns skyldighet att sammankalla ett föreningsmöte som godkänner slutredovisningen när detta inte är onödigt med beaktande av att tillgångarna i den förening som upplöses är små eller med beaktande av andra omständigheter. Också under likvidationsförfarandet tillämpas lagens 20 § 2 mom. enligt vilket en tiondel av föreningens röstberättigade medlemmar har rätt att kräva att ett möte sammankallas för behandlingen av ett visst ärende. I praktiken kan medlemmarna bedöma behovet av att sammankalla ett möte bland annat utifrån de uppgifter som medlemmarna med stöd av sin frågerätt har rätt att få vid det föreningsmöte som beslutar om upplösning. Eftersom lagens bestämmelser om styrelseledamöterna också tillämpas på likvidatorerna, hör det till likvidatorernas uppgifter att sammankalla stämman på yrkande av en minoritet av medlemmarna.

Det föreslås att till momentet fogas en bestämmelse om att ge en kopia av slutredovisningen till en föreningsmedlem eller någon annan vars rätt berörs av upplösningen. Den föreslagna personkretsen motsvarar dem som enligt 42 § har rätt att klandra likvidationsåtgärder och som ska väcka talan inom sex månader från det att upplösningen antecknades i föreningsregistret. Förslaget motsvarar gällande rätt trots att det inte finns någon explicit bestämmelse om saken i den gällande lagen.

62 §. Straffstadgande. I ett nytt 3 mom. föreslås det bestämmelser om bokföringsförseelse på motsvarande sätt som i 8 kap. 4 § i bokföringslagen vid åsidosättande av de skyldigheter som framgår av 37 a § i denna lag och som till innehållet motsvarar gärningsbeskrivningarna i bokföringslagen (2 mom.). Vid allvarigare försummelser kan strafflagens 30 kap. 9, 9a och 10 § om bokföringsbrott, grovt bokföringsbrott och bokföringsbrott av oaktsamhet bli tillämpliga.

Bokföringsförseelser är ofta sammankopplade gärningar i den bemärkelsen att avsikten är att främja exempelvis ett skattebrott eller ett gäldenärsbrott. I sådana fall tillämpas bestämmelserna om vartdera brottet, med när straffet bestäms kan gärningarna bedömas som en helhet. I paragrafens 3 mom. finns en uttömmande uppräkningslista av de försummelser som kan betraktas som

bokföringsförseelser. Den grundlagsenliga legalitetsprincipen kräver en sådan reglering. Momentets ordalydelse begränsar inte kretsen av gärningsmän. Sålunda kan en förenings styrelsemedlem eller någon annan företrädare dömas för förseelsen.

Försummelse att göra noteringar i bokföringen enligt 1 punkten i momentet kan gälla samtliga i 37 a § 4 mom. föreskrivna skyldigheter (sättet och tidpunkten för bokföringstransaktioner, anteckningar om transaktioner samt förteckningar över tillgångar och skulder).

Försummelsen av skyldigheten enligt 2 punkten att förvara bokföringsmaterial kan gälla allt sådant bokföringsmaterial som avses i 37 a § 5 mom. (se 37 a § 5 mom. med motivering).

Frågan om dröjsmål med att göra en notering enligt 37 a § 4 mom. eller bristande omsorg vid förvaring av visst bokföringsmaterial ska anses vara grovt avgörs utifrån en helhetsbedömning med beaktande av hur betydande den åsidosatta aktsamhetsplikten är, hur viktiga de äventyrade intressena och hur sannolik kränkningen är, hur medveten gärningsmannen är om att han eller hon tar en risk samt övriga omständigheter som har samband med gärningen och gärningsmannen (strafflagens 3 kap. 7 § 2 mom.).

De allmänna bestämmelserna om att avstå från åtgärder möjliggör avstående i tillräcklig utsträckning och det behövs därför inga särskilda bestämmelser om den saken i föreningslagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Enligt huvudregeln i det föreslagna 1 mom. träder lagen i kraft den 1 januari 2023. Enligt 2 mom. bestämmelserna i 37 a 3–6 mom. om alternativ förenklad bokföring föreslås kunna tillämpas på bokföringen för den redovisningsperiod som börjar den 1 juli 2023 eller därefter för att statsrådets förordning om denna typ av bokföring ska kunna beredas på behörigt sätt och för att små föreningar med avvikande räkenskapsperiod så snart som möjligt ska kunna ta den i bruk. Med stöd av föreslagna 37 a § 2 mom. skulle en förening redan våren 2023 kunna fatta beslut om övergång till förenklad bokföring från och med den räkenskapsperiod som börjar den 1 juli 2023 eller därefter.

Enligt förslaget till 3 mom. tillämpas på preskription av skadeståndsansvar som avses i 39 § den tidigare lagen ifall det beslut som ligger till grund för talan fattades, den åtgärd som ligger till grund för talan vidtogs eller försumrades eller revisionsberättelsen, verksamhetsgranskningsberättelsen, utlåntagandet eller intyget lades fram innan denna lag trädde i kraft.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Närmare bestämmelser om hur bokföringen ska ordnas och vad den ska innehålla samt om scheman och om innehållet i årskalkylen för enklare bokföring som föreslås i 37 § utfärdas genom förordning av statsrådet. Det är möjligt att med förordning utfärda flera modeller för bokföringen så att en modell lämpar sig för digital bokföring grundad på ett betalningsförmedlingskonto och den andra är en modell med bokföringsbok för sådana aktörer som hanterar mera än små mängder kontanter.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen om ändring av föreningslagen träder i kraft den 1 januari 2023. Bestämmelserna om alternativ bokföring i lagstiftningen om föreningslagen (37 a §) föreslås kunna tillämpas på bokföringen för den redovisningsperiod som börjar den 1 juli 2023 eller därefter, så att omfattningen av beredningen av statsrådets förordning om bokföringen är tillräcklig och så att också de små föreningar, vars räkenskapsperiod avviker från kalenderåret, snarast möjligt kan använda alternativet.

10 Verkställighet och uppföljning

Under de närmaste åren följer regeringen upp hur praxis med den förenklade bokföringen utvecklas.

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

Propositionen har inget samband med övriga propositioner.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen har inga konsekvenser för budgeten.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 13 § 2 mom. i grundlagen har var och en föreningsfrihet. Ur grundlagsperspektiv ska en bedömning av förslaget göras utgående från föreningsfriheten och föreningsautonomin. Med de föreslagna ändringarna till föreningslagen görs inga avvikelser till de i föreningslagen gällande principerna för föreningsfrihet.

Förslaget, enligt vilket en förening får bemyndiga förbundet att genomföra antagningen av en medlem i enlighet med föreningens stadgar, ska utvärderas med hänsyn till föreningsautonomin. På detta sätt kan man i föreningsverksamhet i förbundsform bland annat utnyttja möjligheterna med informationsteknik och -tjänster för att minska föreningarnas administrativa kostnader och för att harmonisera och påskynda deltagandet i föreningsverksamhet i förbundsform på ett sådant sätt som många förbund i praktiken redan gör. Redan inom ramen för den gällande lagstiftningen kan man på många sätt i förbundets stadgar och de modellstadgar som finns för att kunna tillhöra ett förbund harmonisera beslutsfattandet i de föreningar som hör till förbundet, vilket inte ur föreningsfrihetsperspektiv anses vara problematiskt.

I förslaget till 37 a § föreskrivs det om grunderna för den förenklade bokföring som ska tillåtas för små föreningar. Bestämmelserna motsvarar med smärre undantag de krav som bokföringslagen ställer på små näringsidkares bokföring (exempelvis firmor). Med stöd av bemyndigandebestämmelsen i paragrafens 7 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om hur bokföringen ska ordnas och vad den ska innehålla samt om scheman och om årskalkylen. Bestämmelser om detaljerna rörande den bokföring som avses i bokföringslagen utfärdas likaså genom förordning av statsrådet. Bemyndigandebestämmelsen harmonierar med grundlagens 80 §.

I förslaget till 62 § 3 mom. föreskrivs det om straffbarhet för åsidosättande av skyldigheter enligt 37 a § 4–5 mom. Kriminalisering förutsätter att det finns ett vägande samhälleligt behov och att kriminalisering är en samhällelig åtgärd som i sista hand kan riktas mot ett klandervärt förfarande. I överensstämmelse med dessa förutsättningar föreslås det endast kriminalisering av försummelse av de mest centrala skyldigheterna. När det gäller förutsättningarna för tillräknanande är det konsekvent att gå in för samma krav som i fråga om bokföringsförseelse, alltså krav på uppsåt eller grov oaktsamhet. Straffhotet är böter, vilket innebär att den föreslagna regleringen också uppfyller det krav på proportionalitet som ska ställas på straffbestämmelser.

Enligt den första meningen i grundlagens 8 § om den straffrättsliga legalitetsprincipen får ingen får betraktas som skyldig till ett brott eller dömas till straff på grund av en handling som inte

enligt lag var straffbar när den utfördes. Den straffbestämmelse som föreslås i 62 § 3 mom. har karaktären av blankobestämmelse, vilket innebär att det i bestämmelsen hänvisas till de materiella skyldighetsnormer som inte får överträdas. Med hänsyn till de kriterier som grundlagsutskottet har uppställt är sambandet mellan straffbestämmelsen i 62 § 3 mom. och de materiella skyldigheter enligt 37 a § 4 och 5 mom. som avses där klara, de nämnda materiella skyldigheterna är klart avgränsade och i själva straffbestämmelsen ingår en beskrivning av det förfarande som ska anses som straffbart.

Förslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av föreningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i föreningslagen (503/1989), 12 §, 13 §, 17 § 6 mom., 19 och 22 §, 23 § 1 mom., 27 § 2 mom., 39 § 1 mom. och 40 § 3 mom., av dem 17 § 6 mom. och 27 § 2 mom. sådana de lyder i lag 663/2022, 19 §, 22 § och 23 § 1 mom. sådana de lyder i lag 678/2010, 39 § 1 mom. sådant det lyder i lag 628/2016 och 40 § 3 mom. sådant det lyder i lag 497/2016 samt
fogas till 35 § ett nytt 4 mom., till lagen ny 37 a §, till 39 § ett nytt 4 mom. och till 62 § ett nytt 3 mom. som följer:

12 §

Inträde i en förening

Den som vill bli medlem i en förening ska meddela föreningen detta. Beslut om godkännande av medlemmar fattas av styrelsen, om inte något annat bestäms i stadgarna. I stadgarna kan det också bestämmas att styrelsen beslutar om förfarandet för godkännande av medlemmar och om förutsättningarna för godkännande.

13 §

Utträde ur en förening

En medlem har rätt att när som helst utträda ur en förening genom att skriftligen anmäla detta hos föreningens styrelse eller dess ordförande. Styrelsen kan besluta att anmälan också kan göras bevisligen på annat sätt och att anmälan även kan tas emot av någon annan som styrelsen utsett, om inte något annat bestäms i stadgarna. En medlem kan också utträda genom att vid föreningens möte anmäla detta för anteckning i protokollet. I stadgarna kan bestämmas att utträdet blir gällande först en viss tid efter anmälan. Tiden får inte vara längre än ett år.

17 §

Medlemmarnas beslutanderätt

I stadgarna kan det bestämmas att medlemmarna i frågor som särskilt nämns i stadgarna utövar sin beslutanderätt vid särskilda omröstningstillfällen, per post, genom datakommunikation och med ett tekniskt hjälpmedel utan att komma samman till möte. Av de frågor som nämns i 23 § 1 mom. får bestämmelsen dock endast gälla val av styrelse eller styrelsemedlemmar.

19 §

Förbundsomröstning

I stadgarna kan det bestämmas att beslutanderätten i en förening som enligt stadgarna har endast föreningar eller enskilda personer och föreningar som medlemmar ska utövas genom förbundsomröstning. I stadgarna ska nämnas i vilka frågor eller under vilka förutsättningar förbundsomröstning tillämpas. Förbundsomröstning får inte gälla frågor som nämns i 23 § 1 mom., med undantag för val av styrelsen eller styrelsemedlemmar, som nämns i 23 § 1 mom. 4 punkten.

Förbundsomröstning förrättas vid särskilda omröstningstillfällen, per post eller genom datakommunikation och med ett tekniskt hjälpmedel utan att medlemmarna kommer samman till möte.

22 §

Andra sätt att fatta beslut

Om en i stadgarna nämnd fråga ska avgöras i föreningen vid en viss tidpunkt på det sätt som avses i 17 § 56 mom. eller 19 § och detta inte har skett, har en föreningsmedlem rätt att skriftligen kräva att styrelsen ska sköta om att beslutsfattandet ordnas. Har styrelsen trots kravet inte ordnat beslutsfattandet eller har kravet inte kunnat framställas till styrelsen, ska regionförvaltningsverket på ansökan av den medlem som krävt att beslutsfattande ska ordnas berättiga medlemmen att ordna omröstningstillfälle, poströstning eller omröstning med något tekniskt hjälpmedel på föreningens bekostnad eller vid vite åläggas styrelsen att göra det.

23 §

Frågor som skall avgöras vid möte

Vid föreningsmötet eller, om så bestäms i stadgarna, vid fullmäktigmötet ska beslutas om

- 1) ändring av föreningens stadgar,
- 2) överlåtelse eller inteckning av fastighet eller överlåtelse av annan egendom som är betydande med hänsyn till föreningens verksamhet,
- 3) omröstnings- och valordning som avses i 30 §,
- 4) val eller avsättning av styrelsen, styrelsemedlemmar, revisorer eller verksamhetsgranskare,
- 5) fastställande av bokslutet eller årskalkylen och beviljande av ansvarsfrihet,
- 6) upplösning av föreningen.

27 §

Beslutsförfarande

Ett beslut om ändring av stadgarna på det sätt som avses i 17 § 2, 4 eller 6 mom. eller 19 § 1 mom. eller så att majoritetsval ersätts med proportionella val är dock giltigt, om beslutet vid omröstning har biträtts av mer än hälften av de avgivna rösterna och det i övrigt har fattats i enlighet med vad som föreskrivs eller bestäms om ändring av stadgarna. Vad som anges i detta moment tillämpas inte på en stadgebestämmelse med stöd av vilken styrelsen eller styrelsemedlemmar kan väljas genom medlems- eller förbundsomröstning.

35 §

Styrelsen

Styrelsen kan enligt ett förfarande som den bestämmer fatta beslut utan att komma samma till möte, om inte något annat bestäms i stadgarna. Om beslutet fattas utan möte ska det registreras, verifieras och förvaras på ett tillförlitligt sätt.

37 a §

Bokföringsskyldighet och annan redovisningsskyldighet

Föreningens bokslut och verksamhetsberättelse ska upprättas i enlighet med bokföringslagen (1336/1997).

Med avvikelse från 1 mom. kan det i föreningens stadgar bestämmas att 3–7 mom. ska tillämpas på föreningens bokföring, om det sammanlagda beloppet av de understöd och andra inkomster som föreningen erhållit per räkenskapsperiod är högst 30 000 euro för både den avslutade räkenskapsperioden och den räkenskapsperioden som omedelbart föregår det och föreningen inte bedriver affärsverksamhet. Ovannämnda gränsvärde anses också bli underskridet om det är mindre än två år sedan föreningen registrerades och det inte är uppenbart att gränsvärdet överskrids under räkenskapsperioden. Om det ovannämnda gränsvärdet underskrids kan föreningsmötet dessutom, utan att ändra stadgarna, besluta att bokföringen ska organiseras i enlighet med 3–7 mom. genom ett beslut på vilket tillämpas de krav på majoritet och möteskallelse som gäller ändring av stadgar.

Syftet med sådan bokföring som avses i 2–7 mom. är att hålla föreningens inkomster, utgifter, tillgångar och skulder (transaktioner) åtskilda så att medlemmarna samt understödsgivarna och myndigheterna kan övervaka ekonomin på det sätt som skötseln av deras uppgifter förutsätter.

Transaktionerna ska bokföras enligt kassaprincipen, i kronologisk ordning och utan ogrundat dröjsmål. Av alla transaktioner ska framgå deras innehåll och tidpunkt. Dessutom ska det fortlöpande föras en uppdaterad förteckning över föreningens tillgångar och skulder samt ses till att bokföringen ger de uppgifter som behövs för fullgörande av eventuell skattskyldighet.

Fakturor, kvitton och annat bokföringsmaterial som gäller transaktionerna ska förvaras så att sambandet mellan en bokföringsanteckning och en transaktion vid behov kan utredas utan svårighet. Om ett verifierat utfärdat av en utomstående inte kan fås som grund för anteckningen, verifieras anteckningen med hjälp av en skriftlig utredning. Bokföringen och det material som gäller transaktionerna ska förvaras i sex år efter det kalenderår som de gäller.

En föreningsmedlem har rätt att på begäran få tillgång till bokföringen en gång för varje avslutad kalendermånad, och uppgifterna ska senast två veckor efter begäran hållas framlagda under minst två veckor. Om det i stadgarna bestäms att bokföringen ska hållas framlagd mer sällan, en längre tid efter begäran eller under en kortare tid, ska en årskalkyl över verksamheten upprättas för kalenderåret och läggas fram för medlemmarna före utgången av juni följande år. Föreningsmötet kan dessutom utan att ändra stadgarna besluta att bokföringen ska hållas framlagd och att en årskalkyl ska upprättas i enlighet med vad som senast nämns i detta moment genom ett beslut på vilket tillämpas de krav på majoritet och möteskallelse som gäller ändring av stadgar.

Närmare bestämmelser om hur bokföringen ska ordnas och vad den ska innehålla samt om scheman och om årskalkylen utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §

Skadeståndsskyldighet

Styrelsemedlemmarna, verksamhetsgranskarna och andra som med stöd av stadgarna sköter uppgifter som hör till föreningens förvaltning är skyldiga att ersätta skada som de i sitt uppdrag har orsakat föreningen uppsåtligen eller av vållande. Detsamma gäller skada som har vållats en

föreningsmedlem eller någon annan genom överträdelse av denna lag eller föreningens stadgar. I fråga om skadeståndsskyldighet för den som har ställning som arbetstagare gäller vad som föreskrivs särskilt. Bestämmelser om skadeståndsskyldighet för revisorer finns i 10 kap. 9 § i revisionslagen.

En talan enligt denna paragraf eller 10 kap. 9 § i revisionslagen ska för icke straffbara gärningar väckas inom tre år från den tidpunkt då den skadelidande har fått eller borde ha fått vetskap om skadan och om den ansvarige. Preskriptionen av en skadeståndsskuld ska avbrytas med iakttagande av lagen om preskription av skulder (728/2003). Talan ska dock senast väckas

1) mot en styrelsemedlem eller en funktionär inom fem år från utgången av den räkenskapsperiod under vilken det beslut som ligger till grund för talan fattades eller den åtgärd som ligger till grund för talan vidtogs eller försumrades,

2) mot en revisor eller verksamhetsgranskare inom fem år från det att den revisionsberättelse, den verksamhetsgranskningsberättelse, det yttrande eller det intyg som ligger till grund för talan lades fram.

40 §

Likvidationsförfarande som grundar sig på ett föreningsbeslut

Efter beslutet om upplösning får föreningen fortsätta med sin ekonomiska verksamhet endast i den utsträckning som en ändamålsenlig likvidation kräver, om det inte i beslutet bestäms om en senare tidpunkt för inledande av likvidationsåtgärderna. Likvidatorerna har rätt att söka offentlig stämning på föreningens borgenärer. Om föreningens tillgångar inte förslår till betalning av dess skulder, ska likvidatorerna ansöka om att föreningen försätts i konkurs. Om de tillgångar som återstår efter det att skulderna har betalats inte kan användas på det sätt som bestäms i föreningens stadgar, ska likvidatorerna överlåta dem för att användas för att främja något ändamål som står föreningens verksamhet nära. Likvidatorerna ska utan ogrundat dröjsmål göra upp en slutredovisning för upplösningen. Slutredovisningen ska innehålla en redogörelse för betalningen av skulder och användningen av återstående tillgångar samt boksluten, verksamhetsberättelserna och eventuella revisionsberättelser och verksamhetsgranskningsberättelser för hela likvidationstiden. Likvidatorerna ska se till att slutredovisningen förvaras med iakttagande av bokföringslagens bestämmelser om förvaring av balansboken samt ge en kopia av slutredovisningen till en föreningsmedlem eller någon annan vars rätt berörs av upplösningen. Om föreningen enligt lag eller stadgarna är skyldig att välja en revisor eller en verksamhetsgranskare, ska slutredovisningen på motsvarande sätt genomgå revision eller verksamhetsgranskning. På likvidatorerna tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om styrelsen och dess medlemmar, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel. Likvidatorernas mandattid fortsätter tills vidare.

62 §

Straffstadgande

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) försummar att göra noteringar i bokföringen enligt 37 a § 4 mom.,

2) åsidosätter skyldigheten att förvara det bokföringsmaterial som avses i 37 a § 5 mom.,

ska, om inte gärningen utgör bokföringsbrott, grovt bokföringsbrott eller bokföringsbrott av oaktsamhet enligt 30 kap. 9, 9 a eller 10 § i strafflagen (39/1889) eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för bokföringsförseelse dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 37 a § 3–6 mom. tillämpas på bokföringen för den räkenskapsperiod som börjar den 1 juli 2023 eller därefter.

På preskription av skadeståndsansvar som avses i 39 § tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, om det beslut som ligger till grund för talan fattades, den åtgärd som ligger till grund för talan vidtogs eller försumrades eller revisionsberättelsen, verksamhetsgranskningens berättelsen, utlåtandet eller intyget lades fram innan denna lag trädde i kraft.

Helsingfors den 6 oktober 2022

Statsminister

Sanna Marin

Justitieminister Anna-Maja Henriksson

Lag

om ändring av föreningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i föreningslagen (503/1989), 12 §, 13 §, 17 § 6 mom., 19 och 22 §, 23 § 1 mom., 27 § 2 mom., 39 § 1 mom. och 40 § 3 mom., av dem 17 § 6 mom. och 27 § 2 mom. sådana de lyder i lag 663/2022, 19 §, 22 § och 23 § 1 mom. sådana de lyder i lag 678/2010, 39 § 1 mom. sådant det lyder i lag 628/2016 och 40 § 3 mom. sådant det lyder i lag 497/2016 samt
fogas till 35 § ett nytt 4 mom., till lagen ny 37 a §, till 39 § ett nytt 4 mom. och till 62 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

12 §

Inträde i en förening

Den som vill bli medlem i en förening skall meddela föreningen detta. Beslut om godkännande av medlemmar fattas av styrelsen, om inte något annat bestäms i stadgarna.

13 §

Utträde ur en förening

En medlem har rätt att när som helst utträda ur en förening genom att skriftligen anmäla detta hos föreningens styrelse eller dess ordförande. En medlem kan också utträda genom att vid föreningens möte anmäla detta för anteckning i protokollet. I stadgarna kan bestämmas att utträdet blir gällande först en viss tid efter anmälan. Tiden får inte vara längre än ett år.

Föreslagen lydelse

12 §

Inträde i en förening

Den som vill bli medlem i en förening ska meddela föreningen detta. Beslut om godkännande av medlemmar fattas av styrelsen, om inte något annat bestäms i stadgarna. *I stadgarna kan det också bestämmas att styrelsen beslutar om förfarandet för godkännande av medlemmar och om förutsättningarna för godkännande.*

13 §

Utträde ur en förening

En medlem har rätt att när som helst utträda ur en förening genom att skriftligen anmäla detta hos föreningens styrelse eller dess ordförande. *Styrelsen kan besluta att anmälan också kan göras bevisligen på annat sätt och att anmälan även kan tas emot av någon annan som styrelsen utsett, om inte något annat bestäms i stadgarna.* En medlem kan också utträda genom att vid föreningens möte anmäla detta för anteckning i protokollet. I stadgarna kan bestämmas att utträdet blir gällande först en viss tid efter anmälan. Tiden får inte vara längre än ett år.

Gällande lydelse

17 §

Medlemmarnas beslutanderätt

I stadgarna kan det bestämmas att medlemmarna i frågor som särskilt nämns i stadgarna utövar sin beslutanderätt vid särskilda omröstningstillfällen, per post, genom datakommunikation och med ett tekniskt hjälpmedel utan att komma samman till möte. Bestämmelsen får dock inte gälla frågor som nämns i 23 § 1 mom.

19 §

Förbundsomröstning

I stadgarna kan det bestämmas att beslutanderätten i en förening som enligt stadgarna endast har föreningar eller enskilda personer och föreningar som medlemmar ska utövas genom förbundsomröstning. I stadgarna ska nämnas i vilka frågor eller under vilka förutsättningar förbundsomröstning tillämpas. Förbundsomröstning får inte gälla frågor som nämns i 23 § 1 mom.

Förbundsomröstning förrättas vid särskilda omröstningstillfällen, per post, genom datakommunikation eller med något annat tekniskt hjälpmedel.

22 §

Andra sätt att fatta beslut

Om en i stadgarna nämnd fråga ska avgöras i föreningen vid en viss tidpunkt genom särskilda omröstningstillfällen, per post, genom datakommunikation eller med något annat tekniskt hjälpmedel utan att medlemmarna kommer samman till möte, och detta inte har skett, har en föreningsmedlem rätt att skriftligen kräva att styrelsen ska sköta om att be-

Föreslagen lydelse

17 §

Medlemmarnas beslutanderätt

I stadgarna kan det bestämmas att medlemmarna i frågor som särskilt nämns i stadgarna utövar sin beslutanderätt vid särskilda omröstningstillfällen, per post, genom datakommunikation och med ett tekniskt hjälpmedel utan att komma samman till möte. *Av de frågor som nämns i 23 § 1 mom. får bestämmelsen dock endast gälla val av styrelse eller styrelsemedlemmar.*

19 §

Förbundsomröstning

I stadgarna kan det bestämmas att beslutanderätten i en förening som enligt stadgarna har endast föreningar eller enskilda personer och föreningar som medlemmar ska utövas genom förbundsomröstning. I stadgarna ska nämnas i vilka frågor eller under vilka förutsättningar förbundsomröstning tillämpas. Förbundsomröstning får inte gälla frågor som nämns i 23 § 1 mom., *med undantag för val av styrelsen eller styrelsemedlemmar, som nämns i 23 § 1 mom. 4 punkten.*

Förbundsomröstning förrättas vid särskilda omröstningstillfällen, per post eller genom datakommunikation *och* med ett tekniskt hjälpmedel *utan att medlemmarna kommer samman till möte.*

22 §

Andra sätt att fatta beslut

Om en i stadgarna nämnd fråga ska avgöras i föreningen vid en viss tidpunkt *på det sätt som avses i 17 § 56 mom. eller 19 §* och detta inte har skett, har en föreningsmedlem rätt att skriftligen kräva att styrelsen ska sköta om att beslutsfattandet ordnas. Har styrelsen trots kravet inte ordnat beslutsfattandet eller har kravet inte kunnat framställas till styrelsen, ska regionförvaltningsverket på ansökan av

Gällande lydelse

slutsfattandet ordnas. Har styrelsen trots kravet inte ordnat beslutsfattandet eller har kravet inte kunnat framställas till styrelsen, ska regionförvaltningsverket på ansökan av den medlem som krävt att beslutsfattande ska ordnas berättiga medlemmen att ordna omröstningen, poströstningen eller omröstningen med något tekniskt hjälpmedel på föreningens bekostnad eller vid vite ålägga styrelsen att göra det.

23 §

Frågor som skall avgöras vid möte

Vid föreningsmötet eller, om så bestäms i stadgarna, vid fullmäktigmötet ska beslutas om

- 1) ändring av föreningens stadgar,
- 2) överlåtelse eller inteckning av fastighet eller överlåtelse av annan egendom som är betydande med hänsyn till föreningens verksamhet,
- 3) omröstnings- och valordning som avses i 30 §,
- 4) val eller avsättning av styrelsen, styrelsemedlemmar, revisorer eller verksamhetsgranskare,
- 5) fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet samt om
- 6) upplösning av föreningen.

27 §

Beslutsförfarande

Ett beslut om ändring av stadgarna på det sätt som avses i 17 § 2 eller 4 mom. eller 19 § 1 mom. eller så att majoritetsval ersätts med proportionella val är dock giltigt, om beslutet vid omröstning har biträtts av mer än hälften av de avgivna rösterna och det i övrigt har fattats i enlighet med vad som föreskrivs eller bestäms om ändring av stadgarna.

Föreslagen lydelse

den medlem som krävt att beslutsfattande ska ordnas berättiga medlemmen att ordna omröstningstillfälle, poströstning eller omröstning med något tekniskt hjälpmedel på föreningens bekostnad eller vid vite ålägga styrelsen att göra det.

23 §

Frågor som skall avgöras vid möte

Vid föreningsmötet eller, om så bestäms i stadgarna, vid fullmäktigmötet ska beslutas om

- 1) ändring av föreningens stadgar,
- 2) överlåtelse eller inteckning av fastighet eller överlåtelse av annan egendom som är betydande med hänsyn till föreningens verksamhet,
- 3) omröstnings- och valordning som avses i 30 §,
- 4) val eller avsättning av styrelsen, styrelsemedlemmar, revisorer eller verksamhetsgranskare,
- 5) fastställande av bokslutet *eller årskalkylen* och beviljande av ansvarsfrihet,
- 6) upplösning av föreningen.

27 §

Beslutsförfarande

Ett beslut om ändring av stadgarna på det sätt som avses i 17 § 2, 4 *eller 6 mom.* eller 19 § 1 mom. eller så att majoritetsval ersätts med proportionella val är dock giltigt, om beslutet vid omröstning har biträtts av mer än hälften av de avgivna rösterna och det i övrigt har fattats i enlighet med vad som föreskrivs eller bestäms om ändring av stadgarna. *Vad som anges i detta moment tillämpas inte på en stadgandestämmelse med stöd av vilken styrelsen eller styrelsemedlemmar kan väljas genom medlems- eller förbundsomröstning.*

Gällande lydelse

35 §

Styrelsen

Föreslagen lydelse

35 §

Styrelsen

(fogas)

Styrelsen kan enligt ett förfarande som den bestämmer fatta beslut utan att komma samma till möte, om inte något annat bestäms i stadgarna. Om beslutet fattas utan möte ska det registreras, verifieras och förvaras på ett tillförlitligt sätt.

(fogas)

37 a §

Bokföringsskyldighet och annan redovisningsskyldighet

Föreningens bokslut och verksamhetsberättelse ska upprättas i enlighet med bokföringslagen (1336/1997).

Med avvikelse från 1 mom. kan det i föreningens stadgar bestämmas att 3–7 mom. ska tillämpas på föreningens bokföring, om det sammanlagda beloppet av de understöd och andra inkomster som föreningen erhållit per räkenskapsperiod är högst 30 000 euro för både den avslutade räkenskapsperioden och den räkenskapsperioden som omedelbart föregår det och föreningen inte bedriver affärsverksamhet. Ovannämnda gränsvärde anses också bli underskridet om det är mindre än två år sedan föreningen registrerades och det inte är uppenbart att gränsvärdet överskrids under räkenskapsperioden. Om det ovannämnda gränsvärdet underskrids kan föreningsmötet dessutom, utan att ändra stadgarna, besluta att bokföringen ska organiseras i enlighet med 3–7 mom. genom ett beslut på vilket tillämpas de krav på majoritet och möteskallelse som gäller ändring av stadgar.

Syftet med sådan bokföring som avses i 2–7 mom. är att hålla föreningens inkomster, utgifter, tillgångar och skulder (transaktioner) åtskilda så att medlemmarna samt understödsgivarna och myndigheterna kan övervaka ekonomin på det sätt som skötseln av deras uppgifter förutsätter.

Transaktionerna ska bokföras enligt kassaprinipen, i kronologisk ordning och utan ogrundat dröjsmål. Av alla transaktioner ska

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

framgå deras innehåll och tidpunkt. Dessutom ska det fortlöpande föras en uppdaterad förteckning över föreningens tillgångar och skulder samt ses till att bokföringen ger de uppgifter som behövs för fullgörande av eventuell skattskyldighet.

Fakturor, kvitton och annat bokföringsmaterial som gäller transaktionerna ska förvaras så att sambandet mellan en bokföringsanteckning och en transaktion vid behov kan utredas utan svårighet. Om ett verifikat utfärdat av en utomstående inte kan fås som grund för anteckningen, verifieras anteckningen med hjälp av en skriftlig utredning. Bokföringen och det material som gäller transaktionerna ska förvaras i sex år efter det kalenderår som de gäller.

En föreningsmedlem har rätt att på begäran få tillgång till bokföringen en gång för varje avslutad kalendermånad, och uppgifterna ska senast två veckor efter begäran hållas framlagda under minst två veckor. Om det i stadgarna bestäms att bokföringen ska hållas framlagd mer sällan, en längre tid efter begäran eller under en kortare tid, ska en årskalkyl över verksamheten upprättas för kalenderåret och läggas fram för medlemmarna före utgången av juni följande år. Föreningsmötet kan dessutom utan att ändra stadgarna besluta att bokföringen ska hållas framlagd och att en årskalkyl ska upprättas i enlighet med vad som senast nämns i detta moment genom ett beslut på vilket tillämpas de krav på majoritet och möteskallelse som gäller ändring av stadgar.

Närmare bestämmelser om hur bokföringen ska ordnas och vad den ska innehålla samt om scheman och om årskalkylen utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §

Skadeståndsskyldighet

Styrelsemedlemmarna, föreningens funktionärer och verksamhetsgranskare är skyldiga att ersätta skada som de i sitt uppdrag har orsakat föreningen uppsåtligt eller av oaktsamhet. Detsamma gäller skada som har vållats en föreningsmedlem eller någon annan

39 §

Skadeståndsskyldighet

Styrelsemedlemmarna, verksamhetsgranskarna och andra som med stöd av stadgarna sköter uppgifter som hör till föreningens förvaltning är skyldiga att ersätta skada som de i sitt uppdrag har orsakat föreningen uppsåtligt eller av vållande. Detsamma gäller skada

Gällande lydelse

genom överträdelse av denna lag eller föreningens stadgar. I fråga om skadeståndsskyldighet för den som har ställning som arbetstagare föreskrivs särskilt. Bestämmelser om skadeståndsskyldighet för revisorer finns i 10 kap. 9 § i revisionslagen.

(fogas)

40 §

Likvidationsförfarande som grundar sig på ett föreningsbeslut

En förening som har fattat beslut om att upplösa sig får fortsätta med sin ekonomisk verksamhet endast i den utsträckning som en ändamålsenlig likvidation kräver. Likvidatorerna har rätt att söka offentlig stämning på föreningens borgenärer. Om föreningens tillgångar inte förslår till betalning av dess skulder, ska likvidatorerna ansöka om att föreningen försätts i konkurs. Om de tillgångar som återstår efter det skulderna har betalats inte kan användas på det sätt som bestäms i föreningens stadgar, ska likvidatorerna överlåta dem för att användas för att främja något ändamål som står föreningens verksamhet

Föreslagen lydelse

som har vållats en föreningsmedlem eller någon annan genom överträdelse av denna lag eller föreningens stadgar. I fråga om skadeståndsskyldighet för den som har ställning som arbetstagare gäller vad som föreskrivs särskilt. Bestämmelser om skadeståndsskyldighet för revisorer finns i 10 kap. 9 § i revisionslagen.

En talan enligt denna paragraf eller 10 kap. 9 § i revisionslagen ska för icke straffbara gärningar väckas inom tre år från den tidpunkt då den skadelidande har fått eller borde ha fått vetskap om skadan och om den ansvarige. Preskriptionen av en skadeståndsskuld ska avbrytas med iakttagande av lagen om preskription av skulder (728/2003). Talan ska dock senast väckas

1) mot en styrelsemedlem eller en funktionär inom fem år från utgången av den räkenskapsperiod under vilken det beslut som ligger till grund för talan fattades eller den åtgärd som ligger till grund för talan vidtogs eller försumrades,

2) mot en revisor eller verksamhetsgranskare inom fem år från det att den revisionsberättelse, den verksamhetsgranskningsberättelse, det yttrande eller det intyg som ligger till grund för talan lades fram.

40 §

Likvidationsförfarande som grundar sig på ett föreningsbeslut

Efter beslutet om upplösning får föreningen fortsätta med sin ekonomiska verksamhet endast i den utsträckning som en ändamålsenlig likvidation kräver, om det inte i beslutet bestäms om en senare tidpunkt för inledande av likvidationsåtgärderna. Likvidatorerna har rätt att söka offentlig stämning på föreningens borgenärer. Om föreningens tillgångar inte förslår till betalning av dess skulder, ska likvidatorerna ansöka om att föreningen försätts i konkurs. Om de tillgångar som återstår efter det att skulderna har betalats inte kan användas på det sätt som bestäms i föreningens stad-

Gällande lydelse

nära. Likvidatorerna ska utan ogrundat dröjsmål göra upp en slutredovisning för upplösningen. Slutredovisningen ska innehålla en redogörelse för betalningen av skulder och användningen av återstående tillgångar samt boksluten, verksamhetsberättelserna och eventuella revisionsberättelser och verksamhetsgranskningsberättelser för hela likvidationstiden. *Likvidatorerna ska kalla föreningsmedlemmarna till föreningsmöte för granskning av slutredovisningen, om det inte är obetydligt med beaktande av att föreningens tillgångar är obetydliga och av andra omständigheter.* Likvidatorerna ska se till att slutredovisningen förvaras med iakttagande av bokföringslagens (1336/1997) bestämmelser om förvaring av balansboken. Om föreningen enligt lag eller stadgarna är skyldig att välja en revisor eller en verksamhetsgranskare, ska slutredovisningen på motsvarande sätt genomgå revision eller verksamhetsgranskning. På likvidatorerna tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om styrelsen och dess medlemmar, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel. Likvidatorernas mandatid fortsätter tills vidare.

62 §

Straffstadgande

(fogas)

Föreslagen lydelse

gar, ska likvidatorerna överlåta dem för att användas för att främja något ändamål som står föreningens verksamhet nära. Likvidatorerna ska utan ogrundat dröjsmål göra upp en slutredovisning för upplösningen. Slutredovisningen ska innehålla en redogörelse för betalningen av skulder och användningen av återstående tillgångar samt boksluten, verksamhetsberättelserna och eventuella revisionsberättelser och verksamhetsgranskningsberättelser för hela likvidationstiden. Likvidatorerna ska se till att slutredovisningen förvaras med iakttagande av bokföringslagens bestämmelser om förvaring av balansboken *samt ge en kopia av slutredovisningen till en föreningsmedlem eller någon annan vars rätt berörs av upplösningen.* Om föreningen enligt lag eller stadgarna är skyldig att välja en revisor eller en verksamhetsgranskare, ska slutredovisningen på motsvarande sätt genomgå revision eller verksamhetsgranskning. På likvidatorerna tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om styrelsen och dess medlemmar, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel. Likvidatorernas mandatid fortsätter tills vidare.

62 §

Straffstadgande

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) försummar att göra noteringar i bokföringen enligt 37 a § 4 mom.,

2) åsidosätter skyldigheten att förvara det bokföringsmaterial som avses i 37 a § 5 mom., ska, om inte gärningen utgör bokföringsbrott, grovt bokföringsbrott eller bokföringsbrott av oaktsamhet enligt 30 kap. 9, 9 a eller 10 § i strafflagen (39/1889) eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för bokföringsförseelse dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Lagens 37 a § 3–6 mom. tillämpas på bokföringen för den räkenskapsperiod som börjar den 1 juli 2023 eller därefter.

På preskription av skadeståndsansvar som avses i 39 § tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, om det beslut som ligger till grund för talan fattades, den åtgärd som ligger till grund för talan vidtogs eller försumrades eller revisionsberättelsen, verksamhetsgranskningsberättelsen, utlåtandet eller intyget lades fram innan denna lag trädde i kraft.
